

*There never was yet
a truly great man that
was not at the same
time truly virtuous.*

—Benjamin Franklin

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 3—Vol. LVII.

Friday, 23rd January, 1959

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

Ghana Soon To Be Republic

DR. KWAME NKRUMAH, Prime Minister of Ghana, said that he hoped to establish a High Commission very shortly in South Africa. His Government was opposed to South Africa's apartheid policy and "shall do everything possible we can to see that this policy does not spread. But the steps we take will depend on circumstances."

He added that he hoped very soon to make Ghana a republic, "because I feel that it is in the mind of Africans.

He went on: "But we have still to decide how we are going to work it out. It will be for the country to decide."

At a Press conference to journalists and Press attaches from many countries on his return from a three-weeks visit to India and the United Arab Republic, Dr. Nkrumah declared that

Federation For Sudan

DAKAR.

THE Mayor of Dakar, M. Lamine Gueye, announced the setting up of a Constituent Federal Assembly comprising Senegal, the Sudan Republic, Dahomey and the Upper Volta, whose task will be to find a means for Federation of the four territories within the French community.

(The Sudan Republic is the Old French Sudan).—Sapa-Reuter.

Africa was on the March against colonialism and there could be no turning back.

Colonialism is said to be bankrupt," Dr. Nkrumah said. "And if it is bankrupt, then the masses must see that change takes place."

He described the Ghanaian Government's measures to "enable people to see and hear how Africa is on the move."

Broadcasting

Plans were on paper, he said, for external broadcasting and television and the Government was also doing its best to arrange for news-reels to precede cinema programmes.

Dr. Nkrumah told a questioner that the proposed vast Volta River project for producing bauxite and power in Ghana would be pushed forward and he hoped to be able to say more about this next month.

The Prime Minister said he expected to announce some Cabinet changes in

the next few days or so. These, he said, would be few and designed mainly to get local things done more efficiently and quickly, he himself would still retain the Ministries of Defence and interior.

Russia

He said he hoped to visit Russia, China, Pakistan, Burma and Ceylon, probably a few months after the Queen's visit to Ghana later this year.

Dr. Nkrumah reiterated his Government's earlier statements that there would be no court trial of the two Opposition United Party leaders, Messrs. R. R. Amponsah and M. K. Apaloo, no held in preventive detention for allegedly conspiring to kill or capture him (Dr. Nkrumah).

He added that he hoped to have more information shortly for publication about this case.—Sapa-Reuter.

New Split Develops Among Kenya Indians

NAIROBI, Sunday

THIRTEEN members of the Kenya Indian Congress Standing Committee walked out of Marathon meeting on the constitutional position early today. They were protesting against the passing of a resolution deferring a decision on whether to withdraw the Indian Ministers from the Government and the Indian Members from the Legislative Council till a "final answer" has been received from the British Government.

The Standing Committee meeting had been called in accordance with a resolution

by Congress last April demanding that the Commission should recommend changes in the Constitution and action by Indians if nothing was done by December 31st.

The motion for a delay was moved by C. B. Madao, Asian Minister without portfolio.

The meeting started on Saturday afternoon and continued into the early hours. Stormy scenes showed that there is deep dissension among the Indian ranks on the issue of non-participation.—Sapa-Reuter.

OPINION

FRIDAY, 23RD JANUARY 1959

Louw Starts Hedging

WHEN he became Prime Minister of the Union Strijdom made it known that he would follow the policy of making friends with Africa's emergent peoples. In pursuance of this goal he sent a representative to the Ghana independence celebrations. Dr. Verwoerd has pledged himself to adopt a similar line—so much so that his Minister of Foreign Affairs told the country not so very long ago that South Africa had in mind the idea of establishing diplomatic relations with Ghana.

It thus came as a blow to all citizens who are most worried about the widening gap between White South Africa and Black Africa and who wish to see it bridged, to learn from the Minister of External Affairs that while he had not changed his mind, he was apparently no longer as enthusiastic about his original idea as he was a couple of years ago.

His reaction came as a sequel to Dr. Nkrumah's announcement that he was keen on establishing diplomatic relations with South Africa. For the Minister of External Affairs to refrain from giving a clearcut reply which would have enabled the world to see precisely where his government really stands; for him to use flimsy excuses like some of the things Mr. Gbedemah has been saying—who does not know that Nkrumah announced on the day of independence that he hates and loathes apartheid?—as the reason for postponing accepting a Ghanaian in Pretoria is, against the background of the spirit of the Accra conference, doubtful proof of South African desires for friendship with the rest of Africa.

We should urge the Minister to change his mind as the sands are fast running beneath White South Africa's feet. The Union stands alone in the continent; tomorrow she will stand alone in the world. For Mr. Louw to think there is anything smart in hedging in the way he is doing is to invite very serious trouble. South Africa is not liked in Africa.

This is not a threat; it is a serious warning to a government which is so handicapped by its traditional temperament of the slave-owner that it does not realise that Africa can no longer be brow-beaten into saying Ja Baas to the White man.

There just is no point whatsoever in a small minority of 3 million Whites turning into enemies the 200 millions of non-Whites. And, at the Accra conference, it was clear that Malan, Strijdom and Verwoerd had successfully won the hatred of Africa.

Comment On Men And Events

Accra Conference—III

A Glimpse Of Lagos

By JORDAN K. NGUBANE

A CAR picked me up at the airport and took me to the offices of Dr. Azikiwe's NCNC in Lagos. I was led into a double-storied building into an office in which sat a tall man, about to enter middle age by his look. He wore a suit which looked very much like pyjamas to me. He beamed when he saw me and came forward to shake hands excitedly. He was introduced as Mr. Okafor, the administrative secretary of the NCNC.

He did not waste much time after the preliminaries. He went straight to the question everybody had been asking me: How are things in South Africa? What can be done to make your country a democracy? I sat down and started telling him what all the anti-apartheid groups are doing. He knew quite a lot about the wickedness of apartheid but did not know as much as would have made me happy about the efforts being made to bring apartheid crashing to its feet.

I was to find, in nearly all the conversations I had with leading West Africans, that our propaganda had made serious omissions. We told our friends that apartheid is wicked. They knew quite a lot about the resistance movement; about the women who had gone to jail; about the Bergville mass sentences; about the humiliations of the African—but they did not know as much about the African National Congress or the Liberal Party.

Power Blocs

In our conversations Mr. Okafor made it clear to me that they in Nigeria are not interested in alignment with one power bloc or another; they want to see Africa free and in moving to that goal they are not going to bother about the ideological quarrels of the East or the West. On the contrary, they will accept assistance from any side which helps them destroy race oppression with the minimum of delay. This viewpoint I was to meet again and again in the conference later.

As we sat talking, the Press walked in. They questioned me closely on the colour bar; apartheid; the treason trials and the women fighting the passes. They took photographs and as they did this a phone call came through the Nigerian Broadcasting Corporation asking if it would be possible for me to record a message to the people of Nigeria. Unfortunately the time at my disposal did not allow of

any changing of my schedule. Then the interviewer asked me to say something over the phone. I said we in South Africa are inspired by the fact that in 1960 Nigeria will be a sovereign independent State. That would place her in the position where her 35 million people would make their decisive contribution towards extending the area of liberty in Africa. The interest of the Nigerian leaders and people in apartheid and in our sufferings at the other end of the continent, I said, had given us the precious assurance that we are not alone.

Smart Boys

From there we rushed to the Ambassador hotel where I was treated to lunch. As we were eating one of the most handsome and smartest boys I have seen walked to our table and gave me a message from my old friend, Ezekiel Mphahlele. I had phoned him earlier. He and his wife had decided to ask me to spend the night with them and continue my journey the following day. But the booking was so heavy for Accra that I was reluctant to take any risks.

The Western Nigerian boys are among the smartest in those parts of Africa which I saw. As a people, the Nigerians are very impressive; they are excellent traders, and have a deep-seated sense of responsibility. I fell in love with their smiles. They are a very hard-working people—particularly their women.

And there, I saw how British influence had left a deep impression on the manners and attitude of the Africans. The Nigerians thought like Englishmen and behaved like Africans. A very happy confusion, rather than blending, of traditions.

From the hotel I was rushed back to the airport where I waited for my plane to Accra. As I sat in the shade, in the heavily humid heat of West Africa, Ezekiel and his wife showed

(Continued on page 27.)

Negro Editor Says African Nationalism "Irresistible"

AFRICAN NATIONALISM was not allied to Communism and was not anti-White, Mr. William Gordon told a large audience at a meeting of the Pretoria Political Study Group.

The quiet, well-spoken Negro, editor of a newspaper in Atlanta, Georgia, and holder of an Ogden-Reid Fellowship, was speaking in St. Alban's Cathedral Hall—the same venue where, a few months ago, the president of the African National Congress, Mr. Albert Lutuli, was assaulted while addressing the same group.

The meeting passed without incident, and thunderous applause greeted Mr. Gordon when he ended his talk.

He said that nothing could stop the march of African nationalism. It was like a river that had broken through a dam.

"You cannot stop it. You can only go along with it and try to propel it into the proper channels.

Different Type

At the Accra conference, he gained the impression that African nationalism was not the emotional type of nationalism found in the Middle East or the Far East.

There had been attempts to throw the conference into different channels, but leaders knew that that type of influence was not the line to take.

Former Minister Arrested On Kidnapping Allegation

RANGOON.

THAKIN KYAW DUN, a former Burmese Minister of Agriculture, was arrested in here for his alleged complicity in the kidnapping in February 1957 of the son of the Indian millionaire soap manufacturer, Mr. E. C. Madha.

A suspect, held in connection with the kidnapping, was stated a week ago to have confessed before a magistrate that the son, Moosa Madha, was released after a payment of 600,000 kyats (about £46,150).

Thakin Kyaw Dun is now alleged to have received 50,000 kyats (about £3,900) of the ransom money. The Government has already arrested a number of politicians in connection with the kidnapping.—Sapa-Reuter.

For the first time in the history of Africa, African leaders proved to the world that they could come together as one unit.

There was a "light contrast" between African nationalism and Negro nationalism in America.

The Negro first tried to grasp social and economic strength before attempting to gain political strength

Politics First

The Africans tried to gain political power first but the two nationalisms emerged from two different atmospheres and experiences.

Today in America, Negroes have political power, economic strength and social recognition. These things did not go against the grain of the White population.

Negro political strength was not used necessarily to elect Negroes to public office, but to elect the people most competent to serve all people,

"We in America believe in giving a person a chance to prove himself, in building up a democracy that rises above petty feelings of racial heritage.

World We Want

"We want to build a world in which everybody can contribute alike and share alike, in which men are no longer judged on a basis of their colour, but on a basis of their hearts and a basis of character."

Asked "what will happen here if the African gets political independence," Mr. Gordon said that he did not think that the situation would be any different from that in Kenya, where there was an attempt to establish a multi-racial government.

Louw Hedges On Diplomatic Relations With Ghana

ACCORDING to the Capetown correspondent of the "Natal Mercury" Mr. Louw, Minister of External Affairs, doubts whether the Prime Minister of Ghana, Dr. Nkrumah, was correctly reported when he allegedly said that he hoped to establish a High Commission in South Africa soon.

Mr. Louw said: "It must be presumed that Dr. Nkrumah, who is also Minister of External Affairs, is acquainted with the acknowledged diplomatic usage that before concluding diplomatic relations with another country, a state should approach that country to ask whether its Government is amenable.

"It is also the diplomatic custom that no announcement should be made before a reply is received from the country concerned."

S.A. Apartheid

Another reason why he doubted the correctness of the report was that just two weeks ago, according to a Sapa Reuter report, Mr. K. Gbedemah, Ghana's Minister of Finance, regarded as the leading Member of Dr. Nkrumah's Cabinet, stated that Ghana could not establish friendly relations with South Africa so long as the Union continued its policy of racial discrimination

"The establishment of diplomatic relations surely implies a willingness on the part of the country seeking such relations to be friendly even though its Government is not in agreement with some or other policy of the other country concerned," said Mr. Louw.

Statement

"Apart from this, I would like to revert to my original statement that the question of an exchange of diplomatic representatives between the Union and Ghana is one which should not be rushed and on which action should not be taken in the near future.

"I have authority to say that Dr. Nkrumah understands the position, as I put it then."

The unwisdom of over-hasty action was made apparent in the statement of Mr. Gbedemah.

Nigerian To Fight British Colour Bar

A NIGERIAN law student, Mr. Bola Ogun, came to Huddersfield to fight an alleged colour bar at local hotels.

He declared that on December 23 he and his girl friend, 19-year-old Miss Maureen Head, Liverpool hairdresser, visited Huddersfield intending to stay with a Coloured friend but found he was away from home.

They then tried to find accommodation at several hotels—where they asked for separate rooms—but were refused and eventually had to spend the night in the railway station waiting room;

"If the hotels concerned had apologised I would have dropped the matter," Mr. Ogun said.

"I am not a troublemaker but I am going on with this business as a matter of principle."

Complaint

Mr. Ogun came to Huddersfield with Miss Head to make his complaint to the town Magistrate during the annual court meeting for renewing court licenses but he found that he had made a wasted journey as this will not take place until next month.

"It shall come back with a solicitor next month to make my protest to the Magistrates," he said.

The question was also being taken up by his local member of Parliament in Liverpool, Mrs. Bessie Braddock, member of the Labour Opposition, he added.

The President of the Huddersfield Licensed Victuallers Association, Mr. Kenneth Midwood, said that evidence refuting Mr. Ogun's allegations would be given next month.

Late

Of the six hotels he tried, two do not take residents," Mr. Midwood said. "At others they were refused accommodation because it was late at night and they were without luggage."

BUSINESS FOR SALE

A very large centrally situated vacant or going concern with fixtures and fittings and Indian occupation is for sale.

There are also three rooms and a kitchen at the rear of the shop.

Interested persons can contact the seller at:—Phone 30454 or at 210 Prinsloo St. Pretoria.

Duke Of Edinburgh Visits India

NEW DELHI, Wednesday.

THE Duke of Edinburgh arrived two hours late in New Delhi today after thick fog at the airport here caused his comet aircraft to divert to wait at Agra for an hour before flying on.

While shivering Indian Ministers and officials, together with hundreds of Britons, waiting for his arrival, the Duke was having an aerial view of the Taj Mahal, 100 miles south, where he is to visit on Saturday.

As he stepped from the aircraft here to be warmly greeted by Mr. Nehru, the Indian Prime Minister, the Duke said: "I am terribly sorry I kept you waiting. The last thing I expected was to find fog in Delhi."

Prince Phillip's visit to India is the first by British Royalty since India became independent in 1946.

He is here for a crowded fortnight's tour during which he will attend the 46th annual session of the Indian Science Congress at Delhi University.

The Duke was nearly swamped with garlands of flowers from nearly 100 Indian school children and adults.

At last, with his hair all ruffled, he himself began garlanding the children, and returned a bouquet to an Indian lady, telling her to put it in her room and think of him when she looked at it.

He shook hands with some of the British community who were at the airport in strength.

Standing with Mr. Nehru in an open car, he waved to the crowd of more than 1,000 Indians as he left the airport to drive to Rashtrapati Bhavan where he is staying as the guest of President Rajendra Prasad.

When he found himself surrounded by a wall of cameramen with flashing bulbs, the Duke had said loudly: "I wish I had shares in a photographic company."

More than 100,000 Indians crowded the great place outside the President's residence, cheer-

ing, clapping and waving as the Duke and Mr. Nehru drove past, standing up in their car.

If the Duke's crowded fortnight's tour is a success, the Queen will pay a ceremonial visit to India in the winter of 1960-61, according to usually reliable sources here.

At one point the enthusiastic Indians surged through the police cordon and rushed toward the car. Police recovered and brought them back under control, however.

Escorted by naval motor cyclists, the Duke and Mr. Nehru waved to the crowd. Once, they stood on the car seat so that Mr. Nehru could point out the city's landmarks.

.....
You can command £2000 a year, with specialised training!

The School of Accountancy, backed by 49 years successful educational service, will plan your career in Accountancy, Costing, Secretaryship, Building Societies, Municipal Service and Banking. Write today for free book "The Direct Way to Success", Accountancy House, 134, Fox Street, P. O. Box 4592, Johannesburg, or at 8th Floor, Mansion House, 12, Field Street, P. O. Box 1865, Durban, Phone 24068.

.....

Political Parties Crave For Power

ACHARYA BHAVE'S CRITICISM

ACHARYA-VINOBA BHAVE complained that India's political parties were obsessed with the craze for power and had little use for efforts necessary to solve the chronic national problems of hunger and poverty.

Addressing a public meeting in Siddhpur, the Bhoo-dan leader said that Congressmen praise the moral climate induced by Bhoo-dan, which would help them enact land legislation, but they had left him alone in his missions.

Praja-Socialists contended that he had taken over the major items on their party programme. This was true, but why had they then stopped implementing it themselves, he asked.

The Communists, while vying with each other in praising Bhoo-dan, did not want to participate in it.

All parties were too busy offering obeisance at the altar of power. His mission, he added, was concerned with more than 35 crores of people for whom land, hunger, unemployment and illiteracy were urgent problems.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA
RUSTOMJEE JALBHOY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610,
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

Nkrumah Says Nehru Might Visit Africa

TWO Indian officers are shortly leaving for Accra to help in the setting up of Ghana's Air Force, Dr. Nkrumah, the Ghana Premier announced, before he left at the end of his 15-day visit to India.

Dr. Nkrumah also said that he proposed to start community development of villages in Ghana on the lines of what was being done in India. "I was fascinated by the community scheme. I hope to establish in Ghana village boards for planning, which will be composed of the people themselves.

"I wish to lay stress on that—the people must feel that they are part and parcel of the progress being made."

University Chair

The Ghana Prime Minister said that he would like to establish a chair of African and Oriental Studies in the Ghana University and hoped to invite the Maharaja of Mysore to inaugurate it. The Maharaja, who has written books on African and on oriental subjects, was the Ghana Prime Minister's host during his visit to My-

sore.

Dr. Nkrumah said his visit had "strengthened the feelings of goodwill between Ghana and India; It is now for the two countries to make this more real and help each other."

Asked about his talks with Mr. Nehru, Dr. Nkrumah said: "Politically there was complete understanding between myself and Mr. Nehru. I have seen his problems and I hope he will visit Ghana some time soon when he can also visit some other African countries."

Impressed

The Ghana Prime Minister said that he had been impressed with the results of India's two Five Year Plans. "In Ghana we must now have this industrial and technological development. I look forward to diversification of agriculture and rapid technological progress."

Indian Communists Want Afro-Asian Solidarity Reinforced

BANGALORE, (India), Monday.

THE General Council of the All-India Trade Union Congress—Labour Wing of the Indian Communist Party—yesterday called for further consolidation of "the Mighty Front of Afro-Asian solidarity" to expedite the winning of national freedom for "still enslaved" countries of the region.

At the conclusion of a four-day session the Council adopted a resolution to this effect.

It emphasised the need for vigilance against "desperate manoeuvres of the imperialists against the national independence, sovereignty and peace of countries of the Afro-Asian zone and the need to mobilise the working class and all democratic masses for giving a resolute rebuff to aggressors and for adhering to the path of democratic socialist development of Afro-Asian countries."

Bandung

Afro-Asian solidarity should be developed along the path whose milestones are the historic conferences of Bandung, Cairo and Accra, the resolution said.

The resolution went on to say: the continuing war in Algeria, the recent massacre in the Belgian Congo, the intensification of fascist racial discrimina-

tory measures against the Coloured peoples of South Africa, forcible occupation of Taiwan (Formosa), West Irian (Dutch New Guinea) and Goa by American, Dutch and Portuguese Governments and rebel activities in parts of Indonesia to destroy that republic, show that the western imperialist powers are still unwilling to peacefully give up their colonial exploitation.

Strings

"Whenever newly-liberated and under-developed countries of Asia and Africa resolved to take the path of independent and democratic development by curbing activities of foreign monopolists and their supporters, imperialists first tried to deny them help in economic reconstruction or gave it with political strings attached."—Sapa-Renter.

Negro Publisher Gets NAACP Award

THE National Association for the Advancement of Coloured People (NAACP) has given its 1958 Freedom Fund Awards to Rudolf Bing, General Manager of New York's Metropolitan Opera and to Negro magazine publisher, John H. Johnson. Both were cited for their activities promoting the economic and cultural advancement of Negroes.

The awards were presented recently at a dinner attended by some 1,300 guests, white and Negro guests prominent in many fields of American life.

Bing's citation praised his "single minded devotion to art and to its basic principle of the universality of talent, in whose service he opened the doors of the Metropolitan Opera to Negro singers."

Johnson's citation was tendered "in gratitude for the encouragement he has given through his magazines to the cultural and economic advancement of the Negro American."

In accepting his citation Bing minimized his role in eliminating racial discrimination at the Metropolitan Opera. He said he "never felt that one should be 'honoured' merely for having done what is decent and right." He recalled that when he went to the Metropolitan eight years ago "I proposed to run the house on the basis of quality and quality alone. We at the Metropolitan," he added, "are not looking for colour. We are looking for voices."

In his acceptance Johnson told of many overseas visitors who stop by Chicago office to ask about race relations in America. "They are surprised," he said, "that I can tell them that integration in public schools is progressing well in many Southern cities and states and that Little Rock and Virginia are [the exception rather than the rule]. They are intrigued that what I say fits so well into what they know to be their subconscious admiration of the American way of life which is the built-in constitutional framework for universal freedom."

Johnson began publishing a magazine digest of articles ap-

pearing in the Negro press of the United States in 1936. Today he publishes three mass circulation magazines and other periodicals.

Indian Politician Visits Kenya

MR. BALVANTRAY MEHTA, an Indian Congress Member of Parliament, who was the party's general secretary some time ago, was scheduled to arrive in Nairobi last week-end.

Mr. Mehta has had a distinguished public career. Born in Rajkot, one of the former Indian Princely States, he started taking part in the State People's movement for political liberties in 1929 and became president of the Bhavnagar Praja Mandal and later Vice-President of All India States People's Conference. At the same time he did much for social reform and movements for the uplift of Harijans (untouchables), and for the education of women.

An early follower of Mahatma Gandhi, Mr. Mehta took part in the various disobedience movements such as the Salt Satyagraha (1930), the movement of 1932, the Rajkot Satyagraha of 1938 and the 1940-41 and 1942-45 campaigns.

Elected a member of the A.I.C.C., he became its General Secretary. When the United State of Saurashtra was formed, he became its Deputy Chief Minister.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

88 West Street, JOHANNESBURG.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

Pedalling For Progress

THE Prime Minister, Mr. Nehru, compared planning to a ride on a bicycle. Mr. Nehru, who was moving the resolution on planning at the 64th session of the Congress, said "once you start planning, there is no stopping. This process of planning is like a ride on a bicycle. You have to go on pedalling because the moment you stop you are instantly down on the ground."

The Mighty Voice

Mr. Nehru said that of the 39 or 40 Congress sessions he had attended, "I remember the Nagpur Congress (1920) most clearly." Mr. Nehru said, "I remember that picture when in that Congress a new voice arose and new strength was given to the people—a voice that not only echoed in India but reached the far corners of the world. It was then that the Gandhi epoch started."

Dr. Prasad Inaugurates Gandhi Memorial

The President, Dr. Rajendra Prasad said on the 17th January that it was India's duty to perpetuate the memory of Mahatma Gandhi.

"We could not preserve the Mahatma alive, therefore, I wonder how much we will be able to preserve his memorials, he said. "Anyway it is our duty to try our best."

The President was addressing a public meeting to mark the formal opening of Mani Bhavan Gandhi Memorial.

Earlier the President visited Mani Bhavan, Mahatma Gandhi's headquarters in Bombay from 1917 to 1934 and lit an oil lamp in the prayer hall. A library and a picture gallery, which mirror the life of the Father of the Nation are a part of the memorial.

Dr. Prasad said the world was at crossroads and could not afford to ignore the basic principles of truth and non-violence preached and practised by the Mahatma. Individual advancement was as important as social and material progress.

Gandhiji not only wanted the people to improve their living standards but also laid stress on their mental and spiritual powers, which helped

them to overcome material enslavement, Dr. Prasad added.

What is the use of controlling the world without controlling the mind, he asked. Impressive nation-building projects would not pave the way to progress without individual dignity.

The President said the world of to-day was as keen as India on the study and application of Gandhian philosophy to its manifold problems. India owed a responsibility to the world to furnish others with the necessary guidance. But that could not be done without first putting one's own house in order. Dr. Prasad said Mani Bhavan was a place of historic importance. The President recalled his long association with Gandhiji.

60 Hurt In Stampede And Lathi Charges

Over 60 persons were injured in a stampede, stone-throwing and lathi-charges by the police to control crowds at a cultural programme of Bombay's film stars at the Congress session at Nagpur.

The Prime Minister who inaugurated the programme, Mr. Y. B. Chavan, the Chief Minister of Bombay State joined hundreds of lathi-waving policemen and Congress Seva Dal volunteers to restore order in the enclosed ground where the programme was being held.

Confusion inside continued for almost three hours and it was only towards midnight that some semblance of order was restored.

The crowd inside the enclosure was estimated at more than one hundred thousand strong and an equal number of persons milling towards the several gates of the ground seeking admission at 9 p.m. when the programme was due to start.

Thrice the police lathi-charged the crowd before the programme started when a vast crowd tried to rush through the main gate to the ground. Inside the enclosure also the police repeatedly used lathis to stop the crowd trying to rush towards the stage. Mr. Nehru accompanied by Mr. Chavan again and again moved towards the crowds to pacify them, but the moment his back was turned the onrush started again.

Mr. Nehru, who was present throughout the programme went on the stage to address the crowd at the conclusion of programme. There was a rush towards the stage again, and Mr. Nehru shouted angrily over the mike to the police to allow the people to stand where they were and not to force them to sit down. "Put down your lathis" he shouted.

Finding that there was still confusion, Mr. Nehru tried to rush down from the stage to the crowd, but those around him stopped him.

Then over the mike the leaders appealed for order, "Is it not a shame for us or force our beloved and aged Prime Minister to go around restoring order," asked one of the organisers of the function.

Mrs. Indira Gandhi As Next Congress President

The Congress High Command's choice for the organisation's presidentship is understood to have fallen finally on Mrs. Indira Gandhi.

The question was believed to have been considered at two separate informal meetings of important members of the High Command representing various parts of India. The name of Mrs. Gandhi was reported to

have been sponsored by Andhra Pradesh, Madhya Pradesh, Bombay State and Bihar.

Interviewed later Mr. Raju, Congress General Secretary, said that in his personal capacity he and some others had already approached Mrs. Indira Gandhi and "with very great difficulty" had succeeded in securing her "reluctant" consent. He said that it was only fair to the womenfolk of India that one of them was given this coveted honour of heading the Congress organisation after an interval of several years.

Mrs. Sarojini Naidu was the last woman president of the Congress.

Boy Does Portrait Of Premier In His Own Blood

A portrait of Mr. Nehru, done by an 18-year-old boy, in his own blood was unveiled by Mr. Lal Bahadur Shastri, Union Minister for Commerce and Industries at the exhibition of the Arts and Crafts Exhibition at Bombay.

Speaking on the occasion, the Minister said that the fact that a youth was inspired to do the portrait in his own blood showed in what esteem people held Mr. Nehru.

Just Arrived

Famous Religious Gujarati Books

Maha Bharat	2	5	0
Thulsee Krit Ramayana 2 Vol	3	10	0
Vallmik Ramayana 2 Vol.	4	10	0
Gita in Gujarati Explained		5	6
Gita Paah Ratana Bhashan		10	6
Manikanata		19	6
New Cooking Book Paak Vigan			
Over 500 Pages, fully Illustrated	1	12	6
Ambina Jigar, 2 Volume	1	8	6
Dampate na Vivaka Sexual Book	1	5	0
Dampate na Sooka, Sexual Book	1	5	0
Dampate na Bhashan, Sexual Book	1	5	0
Koak Sastra	1	12	6
Ohandi Paat		5	6
Vivush Vani	1	5	6
Bagath Jalarun, na Khatta	2	15	0
Jalarun na Ambar Path Khatta	1	7	6
Gujarati Teacher, Gujarati Letter Writer		10/6	each
Daily Prayer Book, Sal Snwar, Adika, Maasaba Khatta,			
Parsothan Mass na Khatta, Shri Sataya Narian Khatta,			
Jalarun Bapu Khatta Arthi Sangru, and many other			
Song Books at 2/6 each			

ALL ABOVE ARE NOW ON FOR SALE

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707

P.O. Box 2524

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

Lord Altrincham On A Commonwealth Saint

SPEAKING in London to a group of Commonwealth journalists, Lord Altrincham outlined his vision of "a new and revolutionary Commonwealth" that must develop from the present, rather haphazard collection of sovereign States. He sees it as an association, whose patron saint might be Mahatma Gandhi rather than Saint George, and whose members should espouse common ideals, including complete racial tolerance, and whose leading citizen the Queen should not hesitate to proclaim and assert these ideals even if that should offend the sensitivities of certain member Governments."

As a footnote to these major reforms he suggested that it would be a complete catastrophe if Prince Charles should be sent to a conventional English public school. He and his sister should grow up as true Commonwealth citizens, form friendships on the widest basis, and perhaps marry people from some other part of the Commonwealth. If such marriages should be the kind usually described as "inter-racial" so much the better, and it would be a splendid thing for the Commonwealth:

Lord Altrincham was speaking to the Commonwealth Correspondents' Association, a group made up of the London correspondents of newspapers around the world. Indians, Australians, Pakistanis, Canadians and others of many races and creeds listened with growing fascination as the speaker warmed to his theme. As a fellow journalist Lord Altrincham has made his views on the monarchy public a number of times before this. Yesterday, however, he was speaking by invitation and had been specifically asked to develop his views on the role of the Queen in the Commonwealth.

During the question period which followed his speech it became apparent that many of his listeners were hostile to his ideas. When one of them seemed to imply—perhaps advertently that the speaker was somewhat less enthusiastic than himself in loyalty to the Crown, Lord Altrincham was on his feet in a moment.

Believer In Monarchy

"I am a fervent believer in the monarchy," he declared, and there was a pink flush in his cheek as he spoke the words. It was perhaps the only time during the hour that he was on his feet that he allowed his emotions to get the upper hand. For the rest of the time he argued his case in a manner that alternated between an earnest reasonableness and puckishness. Bernard Shaw, one felt, might have been delighted with the whole affair, and it is perhaps fair to ask if Lord Altrincham is deliberately adopting Shavian shock tactics to force people to re-think their

views on such accepted conventions as Crown and Commonwealth.

Defining his subject as a start, he said that it would be well for all of us to realise that the phrase "British Commonwealth" was a misnomer, that the global association we all belong to is only partially British in composition and conception and its patron saint is not St. George. Mahatma Gandhi would be by far the best one to cast in that role.

There was still a tendency for it to be a little more than accidental mix up of sovereign states whose governments exchange information through diplomatic channels and whose Prime Ministers enjoy an excuse to come to London. What it must become is a dynamic association with common ideals—"in particular a determination to overthrow racial barriers and extirpate racialism in all its adious forms, and a belief in parliamentary government, universal suffrage, rule of law, and devotion to peace."

"The Queen's Opportunity

In the economic sense, he said, the Commonwealth should be a medium for the richer partners to give substantial, not just token assistance, to those who through no fault of their own were badly off. He was ashamed of the fact that the Government of this country spends less annually in helping the people of its African dependencies than in subsidising its farmers.

The Queen, as head of this new, dynamic organisation, had a wonderful opportunity to lead by example. She must cease to be a resident of the United Kingdom and a mere tourist abroad. She must stop wasting precious time in "footing activities" here when she could be serving a world-wide community. Thanks to air travel the Royal children "could always join their parents wherever they might be living in the Commonwealth at the time and they would thus grow up as true Commonwealth citizens. Most of us tend naturally to marry people of the same pigmentation as ourselves. That

was natural and right. But, he went on:

"This family, through the exceptional opportunities which they would have through living on a multi-racial scale, would have the opportunity to make friendships and possibly to make marriages of a kind which for most of us are difficult or unlikely. That I think is an exciting possibility."

The Queen's Advisers

All this meant drastic changes in the Queen's present entourage. In going about her business she was at present hampered by advisers whose attitude towards the Monarch would have been regarded as out of date by enlightened cavaliers in the seventeenth century. The Queen herself had the power and responsibility to change these advisers and indeed to change the present conventions. She should be free to proclaim the Commonwealth principles, even if that should bring her into conflict with national Governments. "There would be no point in discussing this if one did not feel that the Queen is the sort of human being capable of discharging this great work and making it a triumphant success."

She had been brought up in a special and very limited way. In order to make changes she would have to yank herself out of this routine and give her children the opportunity she herself lacked. It would be foolish to let them go to private, fee-paying class schools. "I think it is most unfortunate that Prince Charles has gone to such a school. It would be much better if he went to a State primary school. I think it would be absolutely disastrous if he went to a public school, absolutely catastrophic."

Asked if he had any regrets about his original criticisms of the Court in October, 1957, Lord Altrincham said he had none. He still held those views, and he felt that results so far had been almost negligible.—"Manchester Guardian."

Accra Conference

(Continued from page 22)

ed up. After school he had dashed to the airport.

Exciting

It was such an exciting experience to meet old friends from home in a strange land. Lagos is an African city and you don't have there the cold reserve so noticeable in European cities. We talked and laughed and gesticulated and pilloried apartheid. A White man who sat next to us must have enjoyed our conversation for I often caught him smiling behind a paper he kept before his face more for reasons of politeness than anything else.

From Lagos we flew to Accra. The Press and the Radio met us at the airport. To my surprise the Press sought out the delegate from South Africa. They bombarded me with the questions I had heard in Nigeria. I asked one of the reporters about their interest in me. He pulled out of his pocket a copy of the "West African Pilot" and my interview with the Nigerian Press was front-page news, pictures and all

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

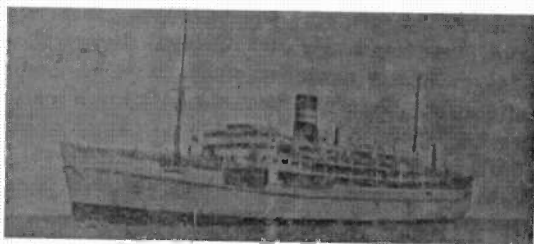
Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R., Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

B-I Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

S. S. Amra due 4th February 1959.
Sails for Bombay on 10th February 1959.

S. S. Karanja due 1st March 1959.
Sails for Bombay on 6th March 1959.

PASSAGE FARE TO KARACHI OR BOMBAY

	single	without	food	£92—0—0
First Class	"	"	"	£60—15—0
Second "	"	"	"	£31—10—0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons
(Pty.) Ltd.

390 Fine Street, — Durban.
Telephone 20432. Tel. Add. "KARAMAT."

BOOKS FOR SALE.

Ramanama—M. K. Gandhi	2	6
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book 1)—V. G. Dassi	1	8
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	10	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
What's In Wrong With Indian Economic Life —D. V. N. R. V. Rao	3	0
Christianity—Its Economy And Way Of Life —J. C. Kumarappa	2	8

Obtainable From

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

THE QUEENSLAND INSURANCE COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE
SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE

106 MANSFIELD ROAD,

DURBAN.

P. O. Box 476.

TELEPHONES 47453 & 47888.

Equality Promise After Congo Riots

THE Belgian Government has promised its Congo territories a new deal—with elections, a "skeleton parliament," and an end to all discrimination between Black and White.

Earlier, King Baudouin, in a broadcast, said that Belgium intended to lead the Congo peoples to "independence, in prosperity and peace."

The Catholic Prime Minister, M. Eyskens, gave Parliament details of the proposed reforms, which, he said, would make the Belgian Congo "a democracy capable of deciding its independence."

M. Eyskens said that local elections for African councillors would be held in towns and most rural areas by the end of this year; and in 1960 they would elect provincial councils to form a skeleton of a Chamber of Representatives.

The objective of democracy would be pursued unflinchingly "with the collaboration of all inhabitants," he said. "The power of decision will progressively be left to them in ever wider fields."

A "General Council of the Congo," a "skeleton" Chamber of Representatives, would take the place of the present Government Council.

Parallel to the General Council a Legislative Council, or "skeleton" Senate would be created.

"All traces of racial discrimination will disappear, both in practice and in writing" the Prime Minister added

M. Eyskens was heard in silence by a tense house, and he was warmly applauded at the end,

King Baudouin said that a large degree of decentralisation with a rapid extension of the electoral system, and the abandonment of all discrimination between Whites and Blacks would enable the development of the Belgian Congo to go ahead.

The special correspondent in Leopoldville of the leading Right-Wing Catholic newspaper, "La Libre Belgique," reported that that censorship of news had begun to be imposed there.

But the Leopoldville office of the Belgian News Agency Belga categorically denied that censorship was being imposed.

Rumours

Meanwhile, in Elisabethville, the Governor of Katanga province, M. Scholler, at a Press conference deplored "stupid, confused rumours spread by Europeans and Africans." He said that a full investigation had shown that nothing could explain such a state of nerves and anxiety.

He insisted that Elisabethville was absolutely quiet, but added that a lack of self-control could be dangerous.—Sapa.

Pretoria Worried By Shift In U.S. Attitude

IT is a matter of "sinister portent" that Canada and the United States felt they could cast their votes against South Africa in the United Nations apartheid debate, says the "Star's" political reporter who comments on a review of proceedings at the session of Uno this year published in the "Digest of South African Affairs," issued by the State Information Office.

The review says that the fact that the resolution against South Africa was a "meek and rather mildly worded one" is a matter of somewhat cold comfort for South Africa.

"It raises apprehension as to how much longer the remaining stalwarts in support of South Africa (chiefly Britain and Australia) would be able to continue to resist the pressures of public opinion and diplomatic expediency which ultimately forced Canada and the United States to capitulate this year," says the review.

It had been noted with concern for South Africa that the two votes "gained", by the Afro-Asian bloc against South Africa were not only those of major Western powers, but also of traditional allies of South Africa, and that in the case of one the stronger bond existed of Commonwealth connection.

"It may be assumed that stronger pressure than ever will henceforth be brought to bear on Britain and Australia," the review says.

"The United Kingdom position on the apartheid item, in

the face of Canadian United States defection, can only become less and less tenable in future."

Australia might also, within the foreseeable future, be forced into an "agonizing decision," because practical politics concerning her Asian neighbours may well create the necessary dilemma.

The review says that there is a new approach by the Afro Asian bloc.

It means isolation of South Africa rather than intervention.

"In a state of isolation, presumably, indirect and undivided pressures could be brought to bear against South Africa in the hope that they might ultimately achieve what outright attempts at intervention thus far have failed to achieve.

"And to promote this process of isolation, Asian sagacity is more than likely at work already to contrive even more 'moderate' resolutions with which to compromise South Africa's remaining supporters"

World Newsreel . . .

President Tito In Ceylon

PRESIDENT TITO of Yugoslavia arrived in Ceylon on Wednesday on the last stop of his tour of Asian non-aligned countries

He later met the Ceylon Prime Minister, Mr. Solomon Bandaranaike for talks on the international situation.

The Governor General, Sir Oliver Goonetilleke, greeted the visitors as they stepped of the Gable, President Tito's private yacht.

The President and his party left on Thursday for Kandy, the hill town which was the famous "Temple of the Tooth" (of Buddha). He is to go to the mountain Resort of Nuwara Eliya on Friday, returning to Colombo on Saturday. President Tito is to meet Mr. Bandaranaike on Sunday for further talks and will leave for home on Monday.

He has already visited Indonesia, Burma and India, countries which have a policy of non-alignment like Ceylon.—Sapa-AP.

The Baghdad Pacts

The Baghdad Pacts Counter-subversion Committee began a three day meeting in Karachi on Tuesday.

Delegates from the United States, Britain, Pakistan, Iran and Turkey were present.

The other member of the alliance, Iraq, was not represented. The revolutionary government which overthrew King Faisal last year has taken no part in the alliance, although it has not withdrawn formally from it.

Details of the discussions were kept secret. But it was assumed the Committee was examining subversive activity by the Communists and any other subversion reported by the delegates.—Sapa-Assoc Press.

Former Pakistan Captain Withdraws Resignation

Abdul Hafeez Kardar, former Pakistan test captain, has withdrawn his resignation from the Executive Committee of the Pakistan Board of Cricket Control, and from the chairmanship of the selection committee.

Kardar resigned four days ago without giving any reason.

The Pakistan Board, in a statement on Wednesday, said that Kardar had discussed the situation with the chairman of the Executive Committee and had subsequently decided to withdraw his resignation. Kardar, said the Board, returned to the Executive Committee and to the chairmanship of the Selection Committee.—Sapa-Reuters.

Tea Plantation Workers Strike

About 700 tea plantation workers in Balangoda, South Central Ceylon, who have been on strike since Christmas eve for higher incentive rates, opened a passive resistance campaign on Tuesday by squatting outside their estate superintendents Bungalow and refusing to budge.—Sapa-Reuters.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly Arcade, 38 Market Street, Coz. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

BOOKS FOR SALE

My Experience with Truth	15	0
Women and Social Injustice	7	6
Saryodaya	5	3
Christian Missions	5	0

Obtainable From:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban,

Natal.

Newly Arrived 'Jaico' Books

KASHMIR PRINCESS	25 s.
One Thousand Nights On A Bed Of Stones	4 s.
The Unmarried Widow	4 s.
The Spell Of Aphrodite	4 s.
Some Inner Fury	4 s.
Stories From Bengal	4 s.
Chitrlekha	4 s.
The Ten Princess	4 s.
War And Peace	4 s.
The Living Thoughts Of Voltaire	4 s.
The Living Thoughts Of Karl Marks	4 s.
The Living Thoughts Of Confucius	4 s.
Somdeva's Katha Sarit sagara	4 s.
Tales From Kalidasa	4 s.
The Whirlwind	4 s.
The Voice Of God And Other Stories	4 s.
Kadambari	4 s.
Keeping Fit	4 s.
The Miracle Of Milk	4 s.
Siddhartha, Man Of Peace	4 s.
Goutama, The Buddha	4 s.
Nectar In Sieve	4 s.
Somadeva's Vetala Panchavinsati	4 s.

(Postage 6d. Extra)

Obtainable From:

INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban.

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1	0
Selected Letters of Gandhiji	1	6
Public Finance	2	0
Eminent Americans	7	6
Bapon's Letters To Ashram Sisters	2	6
—By Kaka Kalelkar		
Gandhi Techniques in the Modern World	1	6
—By Pyarelal		
Gandhi's Challenge To Christianity—S. K. George	2	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	3	9
My Religion—Gandhiji	5	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dhatma	10	6
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Menubehn	1	6
Nature Cure	2	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0

Obtainable From:

"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	INDIAN CHRISTIANS	—G. A. Natesan	7	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings on Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI	—Krisnadas	12	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	16	0	A RIGHTEOUS STRUGGLE	—Mahadev Desai	2	8
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR			
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1931-54)	5	0	Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0	
A PROPHET OF THE PEOPLE			NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR			
—T. L. Vaswami	8	6	Vol. II—M. K. Gandhi	14	0	
KRISHNA STORIES			FROM YERAVDA MANDIR			
—T. L. Vaswami	7	6	—M. K. Gandhi	1	0	
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0	GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA			GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6	
Facts And Facts—Stanley Powell	5	0	PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6	
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0	TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0	
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT			BAPU—Marry F. Barr	4	0	
—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0	COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0	
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6				
FAMOUS PARSIS	7	6				

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban, Natal.

તું જ્યારે દુઃખમાં સપડાય ત્યારે આટલો વિચાર કરજે, "એ અને મારા દર્શન કરાવવા આખું હશે. કારણ કે હવેવાય છે કે કોઈકે ક્યારેક મારા દર્શન થાય છે. દુઃખ એ કરેલા કામ નો પડવો છે. —ગા. મ. પ.

પુસ્તક ૫૭ મું—અંક ૩

તા. ૨૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૯.

છુટક નક્કલ પૈ. ૪

નહેરુ કદાચ ધાના આવશે

ધાનાનું એવર ફોર્મ બરાબર રચવા હાઈદના કેટલાક નિષ્ણાતો ધાના જવાના છે. ધાનાના વડા પ્રધાને એમ પણ જાહેર કર્યું કે ધાનાના ગામઠા એની હાઈદની રીતે પ્રગતી કરવા હું ઈચ્છું છું.

"હું ઈચ્છું છું કે એવો મારો દોરાય કે જે મારો આગળ

વધવામાં પ્રબલને પોતાનું હિત જણાય."

વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે, ધાનાની યુનીવર્સિટીમાં એક વિશય ઉમેરાય અને જેથી પુરાતન આફ્રિકન વિશયોનું શિક્ષણ તે દ્વારા મળે. આને માટે મયસોરના મહારાજ કે જેઓએ આફ્રિકન પુરાતત્વ ઉપર પુસ્તક લખ્યું છે તેમને તે માટે આમંત્રણ અપાશે. તેઓ મારા મયસોરના પ્રવાસ દરમિયાન મારા મજમાન હતાં.

"મારા ભારતના પ્રવાસ પછી બન્ને દેશનો સંબંધ વધારે ગાઢ અને મૈત્રી ભર્યો થયો છે. અને

બન્ને દેશો એક બીજાના ખરા હિતચીતકો અને મિત્રો બને એમ હું ઈચ્છું છું. નહેરુ માટે પુછતા નહીંએ જણાવ્યું "રાજકીય સમજૂતી અમારા બે વચ્ચે પૂર્ણ રીતે થઈ હતી. જે એમના ઘણા સવાલો બેચા. અને હું આશા રાખું છું કે તેઓ ધાના આવશે કે જ્યારે તેઓ ખીલ આફ્રિકાના દેશોની સુલાકાતે નજીકમાં જશે.

"મને હાઈદની બે પંચ વર્ષથી યોજના ઘણી સ્પર્શી છે. હું ઈચ્છું છું કે આપણા દેશ માટે આપણે પણ એવી યોજનાઓ ઘડીએ."

ધાના કુંક મુદતમાં પ્રબલસત્તાક બનશે

ધાનાના વડા પ્રધાને હાઈદની યુવારીઓ પાછા ફર્યા પછી જાહેર કર્યું છે કે, ધાનાને કુંક મુદતમાં પ્રબલસત્તાક કરવા તે ઇચ્છે છે તેમજ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ધાનાના એકમીને સ્થાપવાનું પણ વિચારી રહ્યા છે.

ગ્રેસ કોન્ટ્રેન્સ સાથે વડા પ્રધાને જણાવ્યું કે, "દેશની પ્રબલે વિચારવાનું છે કે કેવી રીતે એને ઘડવાનું છે. કારણ આફ્રિકાએ આઝાદીને પચે પચે માર્યા છે હવે તે કેમે કરી પાછા નહીં પડે. સંસ્થાનવાદ નિષ્પળ નિવડ્યો છે અને એનો નાશ થવો જ જોઈએ.

ધાના સરકારે રેડીયો અને ટેલીવીઝન માં પોતાનો અવાજ સંભળાવવા અને નેના માટે ખેન કરી રાખ્યો છે.

વડા પ્રધાને એમ પણ જણાવ્યું હતું કે ઈપીનેટમાં પણ ફેરફાર કરવાની જરૂર ઉભી થઈ છે. અને તેઓ પોતે સંરક્ષણ ખાતું અને આંતરિક ખાતું વડા પ્રધાન પદ ઉપરાંત પોતાને હસ્તક રાખશે.

રાણી એલીઝાબેથ ધાનાની મુલાકાતે આ વર્ષમાં આવી જાય પછી હું રશીયા, પાકિસ્તાન, બર્મા, સીલોન વિગેરે સ્થળોની મુલાકાત લેવા ઇચ્છું છું.

બહલાતા જતા સમયને અનુસરે

વડા પ્રધાન પંડીત જવાહરલાલ નહેરુએ શરૂ નાનક જન્મ જન્મીની ઉજવણી પ્રસંગે મળેલી એક જાહેર સભામાં બાંધણુ કરતાં ઝડપે જાહેરલાલી જતી કુનીયામાં ઉભા થતા નવા નવા પ્રશ્નોના જવાબો યોજવા માટે લોકોને તેમની વિચાર કરવાની પદ્ધતિ માં ફેરફાર કરવાનો અનુરોધ કર્યો હતો.

શરૂ નાનકનો ઉલ્લેખ કરીને પંડીત નહેરુએ કહ્યું હતું કે મહાપુરુષોના ઉપદેશો કિમતી છે અને તે સદા સર્વદા યાદ રાખવા જોઈએ પરંતુ તે સાથે ઈરેક યુગને તેના પોતાના સવાલો હોય છે અને જુના ઉદ્દેશો હરદ બેશને માટે સારા જ હોય છે એમ નથી. ગોટાં માણસે એ વખત રજૂ કરેલા આદર્શો જાણે નહીં સમક્ષ રાખીએ પરંતુ તે સાથે આપણે યાદ રાખવું રહ્યું કે, સમયની કુચની સાથે નવા નવા સવાલો ઉભા થાય છે. આ સવાલો ઉકેલાવવા જોઈએ. જે તેમ ન થાય તો મને તેટલો ઉપદેશ અને ઉમદા મોઘ પણ દેશને કોઈ રીતે આમળ લઈ જશે નહિ.

દયાબનકે વાત એ અત્યંત દયાબનકે છે કે, ગોટાં માણસોની જન્મ જન્મીની ઉજવણી કમચઃ ઔપચારીક બનતી જાય છે. ભારતમાં આચાર અને વિચાર વચ્ચે નેટબો ભેદ છે જોડેલો કદાચ દુનિયામાં કોઈ પણ સ્થળે નહિ હોય. આ ભેદ પુરવા માટે આપણે બધા કથક બંધકાર કરીએ.

ધાર્મિક ભેદો

ધર્મને કારણે લોકોમાં પડેલા ભેદોનો ઉલ્લેખ કરીને પંડીત નહેરુએ કહ્યું હતું કે આ ભેદો ગોટાં ભાગે કૃતિમ ને નહીં. આને કુનીયા પ્રબલ્યોના બે જુવમાં વહેંચાયેલી છે. મરીય અને અમીર, મારે મન ખીલ કોઈ ભેદ નથી. ધર્મના સવાલને લાગે વળજે છે ત્યાં સુધી અને લાગે છે કે માત્ર તે સાચા સવાલો પર અંચલો ઝોરદના માટે ઉભો કરવામાં આવ્યો છે.

આને કુનીયા એટલા ઝડપે ભેર આમળ જાય છે કે રાષ્ટ્રવાદનું સુત્ર પણ આને તો સંકુચીત લાગે

છે. આને તો આંતરરાષ્ટ્રીય વાદનો જમાનો છે પરંતુ એ વાત અત્યંત વિચિત્ર છે કે આ વાત લોકોના હોમામ માં હજી આવતી નથી.

ગ્રિન્સ ફીલીપસ ભારતમાં

શ્રી એલીઝાબેથના પતી ગ્રિન્સ ફીલીપસ તા. ૨૧-૧-૫૯ના ન્યુદિલ્હી પહોંચ્યા હતાં. ત્યાં જતાં પહેલાં તેમનું વિમાન આમરા ઉછું હતું અને હવામાનને લીધે ખોટી થયું હતું તે દરમિયાન તેમને તાજબહાલની મુલાકાત લીધી હતી. ગ્રિન્સને તાજ મહાલ જોઈ ઘણું આશ્ચર્ય થયું હતું.

જે કલાક તેમની પ્રતિષ્ઠા કરતા ભારતના વડા પ્રધાન અને ખીલજો વિમાની મથકે ઉભા હતાં. ફીલીપસે આવીને તુરત નહેરુને જણાવ્યું કે હું ઘણું જ દીલગીર છું તમને ખોટી કરવા માટે.

બાવભીનું સ્વાગત ગ્રીલ્યા પછી તેઓ મોટરમાં ઉભા ઉભા—નહેરુ સાથે રાષ્ટ્રપતી જુવનમાં ગયા હતાં. ૧૦૦૦૦૦ની માનવ મેદની ત્યાં પણ તેમના સ્વાગત માટે ઉભી હતી. પંડીત નહેરુ ગ્રિન્સને જોવા લાયક સ્થળો જે માર્ગમાં આવતા હતા તે ખતાવતા જતાં હતા. મનાય છે કે રાણી ૧૯૬૦-૬૧માં ભારતની મુલાકાતે આવશે. હાઈ આઝાદ થયા પછી આ પહેલી જ શાહી કુટુંબના સભ્યની મુલાકાત છે.

હાઈદના કોમ્યુનિસ્ટોની માગણી

હાઈદની કોમ્યુનિસ્ટ પાર્ટીની મજબૂર પહે એરો જોડીયન દેશો વચ્ચે એક મજબૂત સંબંધ કરવું જોઈએ એવી માંગણી કરી હતી. વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું કે, આફ્રિકા અને એશીયામાં હજી કેટલાક સંસ્થાનો જે બંધનમાં છે તેમને છુટા કરવા માટે આ ઘણું જરૂરી છે.

પરીષદ ચાર દિવસ બેઠી હતી અને તેને હાંડી વિચારણા પછી આ દરાજ પાસ કર્યો હતો.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૬.

લો છટક બારી શોધ છે

જ્યોત્સના રે સ્ટ્રાયડને વડા પ્રધાનનું પદ સ્વીકાર્યું ત્યારે તેમને જણાવ્યું હતું કે; આફ્રિકાના ઉત્તરી સાધતા લોકો સાથે તે ગૈરી સંબંધ બાંધશે. આજ રાજનીતીનું અનુસરણ કરવા માટે એમને એક પ્રતિનિધિને ધાનાની આઝાદીની ઉજવણી પ્રસંગે ધાના મોકલ્યો હતો. ડો. ફરુખઅડ પછી એ નીતીના અંધનને સ્વીકારી એ રસ્તે જવા તઇયાર થયા હતાં. તેઓએ ત્યાં સુધી તઇયારી બતાવી હતી કે તેમના પરદેશ ખાતાના પ્રધાને નવી ચુટણી પછી તુરત જ દેશ ભેગા સંદેશમાં બહાર કહ્યું હતું કે; સાઉથ આફ્રિકા ધાના સાથે એલચીની લેવડ દેવડનો સંબંધ બાંધશે.

પણ હમણા પરદેશ મંત્રીએ જ્યારે એમ બહાર કહ્યું કે, એ હજી આ બારામાં મારો મત બદલ્યો નથી પણ જે ઉત્સાહ મને પહેલા હતો તે હવે નથી રહ્યો, તે આંબળી જે લોકો ગોશ અને કાળા વચ્ચે મેળ સાધવા ઇચ્છે છે, અને વચ્ચે પડેલી તક પુરવા પ્રયત્ન કરે છે તેમને તેથી ઘણો આધાત લાગ્યો છે.

હુંક સુદત પર ધાનાના વડા પ્રધાને બહાર કહ્યું હતું કે; તેઓ સાઉથ આફ્રિકામાં એલચી નિમવા ઇચ્છે છે તેનો પકધો લોએ પાડ્યો લાગે છે. મી. લોને એવો ચોખ્ખો જવાબ આપવો નહોતો ગયો કે જેથી હુનીયા બહી જાય કે તેમની સરકારે કેવા ચણતર પર ઉભી છે તેથી તેમને ગોળ ગોળ જવાબ આપ્યો. મી. લોને એક કારણ એ મળ્યું કે; મી. ગુલેટમાં જણાવે તે કે “ડો. ન્હુમા ઇલાયકાપણને ખુબ ધીકકારે છે એમ તેઓએ આઝાદીની ઉજવણી પ્રસંગે જણાવ્યું હતું.” આ બીના ડેણાથી અબહી છે? આકરા પરીષદના કેવાલો પછી એ બાણુ સુરકેલ નથી કે ધાના અને સાઉથ આફ્રિકાનો સંબંધ કેટલો મીઠો રહેશે. આથી લોને ખીક છે કે પ્રિટોરીયામાં ધાનાના એલચીને રાખવો વ્યાજબી થશે કે કેમ.

આપણા પરદેશ મંત્રીને તેમનો વિચાર ફેરવવા આપણે ફરજ પાડવી જોઈએ, કારણ ગોરા સાઉથ આફ્રિકનના પગ તળેની રેતી બહુ ઝડપેર સરી જતી જણાય છે. આ મોટા ખંડમાં આજે યુનીયન એક અને અડુલુ ઉભુ છે અને કાલે તે હુનીયામાં અડુલુ અને એકલુ હશે. મી. લો સમજતા હશે કે તેઓ ઘણા મત્સહી છે. આવી રીતે ચાલાકીથી છટકી જવાની રીત અજમાવવા માં તે મોટી ભુલ કરે છે, કારણ તેઓ તેમ કરી આફ્રિકામાં મોટો ઠાવાનળ સળગાવશે. આફ્રિકાને સાઉથ આફ્રિકા ગમતો દેશ નથી જ.

આમ કહેવામાં અને ધમકી નથી આપતા. પણ આ એક ગંભીર ચેતવણી, જશપરપરાથી ગુલામીનો ધંધો કરનાર સરકારને આવીએ છીએ કે; જેને એવો વિશ્વાસ નથી બેસતો કે; આફ્રિકાના આફ્રિકનો હવે જે તે ચાલુક ફટકારશે તો “યા બાસ” કહી ગોરા સાથે નમ્રપણે ઉભા નહી રહે. તે જમાનો ગયો છે.

ત્રીસ લાખ ગોરાઓની હથુમતી વીસ કરોડ બીન-ગોરાઓની બહુમતી સાથે પગર મફતનું વેર બાંધે છે એને માટે કાંઈજ કારણ નથી. અને આકરા પરિષદે એ સિદ્ધ કહ્યું છે કે, મલાન, સ્ટ્રાયડમ અને ફરુખઅડ આફ્રિકાનો ધિકકાર મેળવવા ઘણા સફળ થયા છે.

કોમનવેલ્થના સંત કોણ ?

હુનના કોમનવેલ્થના પંચકારો સમક્ષ બાઈથ આપતા મોડે એલટીનકમે જણાવ્યું કે હાલનું કોમનવેલ્થ બધા મોટા મોટા સંસ્થાનોને જેમ તેમ મેળવી ઉભી કહ્યું છે તેમાંથી “એક નવુ અને કાંતીકારી” કોમન વેલ્થ બન્યું થશે. એ નવા કોમનવેલ્થ ના પ્રેરણા આપનાર સંત, બેન્ નહી હોય પણ મહાત્મા ગાંધી હશે; જેના સખે એક આદર્શથી બંધાયલા હશે અને રંમ કે જતીનો તેમાં સવાલ ઉભો જ નહી થાય. કેટલાક સખ દેશોની સરકારને ન મને તો પણ આ સંસ્થાની નેતા રાણીએ એ આદર્શને ચુસ્તપણે વળગીને તેને ફેલાવવા જોઈશે.

કુમાર ચાલસ અને તેની બેને ખાસ શાળામાં ન બહુતા બધા કોકરાઓ બહુતા હોય તેમાં જ બહી લોકો સાથે બળી તેના વિચારો દુ:ખો અને સુખો ના બહુકાર થવું જોઈએ અને મોટા મતા કોમનવેલ્થના બીબ દેશોમાંથી પોતાના હુવન સાથીને શોધી ગૈરી સંબંધ ખોલો કરવો જોઈએ.

જે પંચકારોની સમક્ષ મોડે એલટીન કમ મોલતા હતાં તેમાં કોમનવેલ્થના બધા સખ દેશોના પંચકારો હતાં. મોડે ને એક પંચકાર તરીકે “રાણીની કોમન વેલ્થમાં ફરજ” એ વિશવપર બોલવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું. આ પહેલા પછ તેઓએ શાકીવાદ અને રાણી ઉપર અનેક રપટ વાતો બહારમાં બચારી છે. પંચકારો ખુબ આશ્ચર્યથી તેમને સાંભળી રયા હતાં. પ્રમોતરી વખતે જણાવ્યું કે, સાંભળનારાઓમાંના ઘણાને તેમના વિચારો રચ્યા ન હતાં. પણ જ્યારે એક પ્રશ્ન કરનારે એવો આરોપ યુકવે કે મોડે રાખ્યને વહાલર નથી ત્યારે મોડે એલટીનકમ જુરસાથી ઉભા થયા હતાં, અને એમને કહ્યું કે, હું રાખને હમેશાં વહાલર છું અને તેની જરૂરીયત, માનું છું. પણ જે ચિન્ન મને સગાવે લાગે છે એ હું સત્યપણે બહાર કરું છું. તેમના બાઈથ ફરમી-વાન તેઓ આ પ્રથમ વાર જ ઉરોરા-વલા જણાતા હતાં.

એમની બાઈથ કરવાની રીત લોકો ને એકદમ વિચાર કરતા કરી દેવાની હતી. બનાડે શો બે આ સખમાં હોત તો એમને મત કારણ તેમના જેવી જ લોકોને ચમકાવનારી એમની બાધા હતી.

ચરખાતમાં જ વિચય ઉપર બોલતા તેમને જણાવ્યું કે, “બીટીય કોમન-વેલ્થ” કહેવું એજ મારા વિચારો સુજ્ઞ મોડું છે. હુનીયાના નકશામાં જુવે તો “બીટીય”નું ધણ નાનું

સ્થાન તેમાં છે. આ ઉપરાંત તેના પ્રેરણા ઠાતા બેન્ નેબ હોઇ શકે. તેને પ્રેરણા મહાત્મા ગાંધીજીના આ-દર્શથીજ મળવી જોઈએ.

આ કોમનવેલ્થને પરીણામે આક-રમીત રીતે બધા રાષ્ટ્રો ભેમા થાય છે અને એક બીબ સાથે એલચી ખાતો નો સંબંધ રાખે છે અને તેના વડા પ્રધાનોને લંડનમાં ભેમા મળવાનું એક કારણ મળી જાય છે. પણ ખર તો કોમનવેલ્થનો એક મહાન આદર્શ હોવો જોઈએ કે જે સર્વેના હિતમાં હોય અને રંમ કે જતીના બધા સમા જોનો નાચ કરે. અને ધારાસભાના ધોરણે બધાને આંતરરાષ્ટ્રીય કામકામથી દોરવી થાંતી તરફ વધે.

રાણી શું કરી શકે ?

આર્થિક દ્રષ્ટીથી કોમનવેલ્થ જે કુદરતી રીતે આર્થિક ક્ષેત્રમાં પહાત દેશો છે તેને શ્રીમંત દેશોએ મદદ કરી ઉત્ત કરવા જોઈએ. મને કહેતા ચરમ લાગે છે કે આ સુડીવાદી રાષ્ટ્રો આફ્રિકાના પહાત દેશોને ઉત્ત કરવા માટે ઘણા ઝોલા વેસાં-ખરચે છે. કારણ તેઓ પોતાના દેશને જ વધુ અને વધુ સમૃદ્ધ કરવા ઇચ્છે છે. આથી આ બળવાન સંસ્થાના સુખી તરીકે રાણીને ઘણી સારી તક છે કે તે પોતાનો કામકો બેસાડી તેને દોર-વણી આપી શકે. તેને એક જમાને રહીને નહી પણ બધા દેશોમાં ફરી ત્યાનાં સવાલોનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ.

વિમાન યુમના આપણે ઘણા આ-ભારી છીએ કારણ તેને બીધે કોમન વેલ્થના મને તે દેશમાં મા-ખાપ ફરતા હોય તો પણ તેમના બાળકો તેમને મળી શકે છે. અને તેઓ પણ કોમન વેલ્થનો અભ્યાસ કરે. અને રંબેલે વખરના બની બધા સાથે સહકારથી રહી શકે. અને માર્ડ માનવું છે કે તે અસકમ નથી.

આ માટે કેટલાક ફેરફારો રાણીને કરવાની જરૂર રહેશે આને રાણીને કેટલીક કરવાની ચાલે તેના સલાહ કરાવે કરે છે. આ સલાહકારો એવા યુમમાં વસતા હોય છે કે જે આંબળા યુમ માટે ઘણા જુના લાગે. પહેલા રાણી કે રાખને હકક હતા તે આને નથી. રાણીને કેટલીક સ્વતંત્રતા હોવી જ જોઈએ. તેને એ કોમન-વેલ્થની શેવા કરી શકે. તેમ કરવા માં તેને પોતાના દેશ સાથે-પણ મોરચો માંડવો પડે.

નિગ્રો તંત્રી યુનિયનમાં

અમેરિકાના એક નિગ્રો તંત્રી મો. વિલીયમ ગોરડાન અહીં આપ્યા છે અને પ્રિયોરિયામાં રાજકીય રટડી ઝડપના આશ્રયે એક સભામાં તેઓ બોલ્યા હતાં. જાન ઝડપની સભામાં બોલવા માટે મોટાકે સમય પહેલાં સીધું લોકુલેને માર પડ્યો હતો.

સભામાં બોલતાં તંત્રીએ જણાવ્યું કે, "એક પછી બીજા આફ્રિકાને આફ્રિકન રાષ્ટ્ર તરફ કુચ કરવું અશક્ય નહીં થયે. એ રથીતી એક નદી કે જે બંધ તોડીને વહે છે તેના જેવી છે. "તમે એને રોકી નહીં શકો. તમે ફક્ત એને ઘોળ્ય નહેરમાં વાળી શકો છો."

આકરા પરીષદ માટે બોલતા તેઓ એ કહ્યું કે, આકરા પરીષદમાં એમને જણાવ્યું કે, આફ્રિકન રાષ્ટ્રીયત્વ મધ્ય પૂર્વ અને દુર પૂર્વના જેવું રાષ્ટ્રીયત્વ નથી.

એક ખીલ જ નહેરમાં પરીષદને લોકવાના પ્રયત્નો થયા હતાં પણ નેતાઓ જણવતા હતાં કે, તે ઘોળ્ય માર્ગ નથી.

ઇતિહાસમાં પ્રથમવારજ આફ્રિકાએ દુનીયાને પૂર્વે કહ્યું છે કે બધા આફ્રિકન નેતાઓ સંમતીત થઈ શકે છે.

ખૂંટજ થોડી સરખામણી આફ્રિકન રાષ્ટ્રીયત્વ અને નિગ્રો રાષ્ટ્રીયત્વમાં છે.

નિગ્રોએ રાજકીય ક્ષેત્રમાં પડતા પહેલા આર્યોએ અને સામાજિક બળ

મેળવવા કોશિસ કરી જ્યારે આફ્રિકનો એ પહેલા રાજકીય ક્ષેત્રમાં કંપલાવ્યું. છતાં. આ બંને જુદા જુદા રાજકીય માર્ગો જ છે.

આને અમેરિકન નિગ્રોને રાજકીય હકો છે. આર્યોએ સહરતા છે અને સામાજિક હકો છે. અને તે ગોરા બસાહતીએને તુક્સાન કરતાં જરા પણ નથી.

નિગ્રોની રાજનીતી નિગ્રો માટે વધારે કાંઈ પણ મેળવવા માટે લડવા માં નથી ખરચાતી પણ સમસ્ત મોડોના લાભ માટે વપરાય છે.

રંમનેદ જમરનો માનવજાતીનો સમાજ બાંધવા માટે માનવને તક આપવામાં અને અમેરિકનો આનીએ છોડે.

"અમારે એવી દુનીયા બનાવવી છે કે જેમાં પ્રત્યેક જથ્થુ સમાન પણ રહી શકે અને રંમ અથવા જાતીના તાજવાથી માનવની કીમત ન અંકાય, પણ તેના હક્ક અને ચારીત્ર તથા સંસ્કાર પરથી તેની કીમત અંકાય."

તેમને પુછવામાં આવ્યું કે "અહીં આફ્રિકનોને રાજકીય આઝાદી મળે તો શું થશે?" જવાબ આપતાં તેઓ એ કહ્યું કે, "દેનીયા કરતા અહીંના સવાલ જુદો નથી એક મીઠા સરકાર સંજાપર આવે."

એ પણ નેપએ તેવા નહીં, ત્યાંની પ્રજા પર ટકા બહેલી અણાય છે. આવી સત્તા સામે ત્યાંની આફ્રિકન પ્રજામાં અસંતોષની જવાલા ફેલાઈ છે. તેઓ પુર્ણ આઝાદી ઇચ્છે છે. અને પરીણામે થોડા દીવસ પર ત્યાં હુલ્લક થયું હતું અને પછા ગોરા હીંદી વિગેરે ને તુક્સાન થયું હતું. ચોલીસ વચ્ચે પડતા આફ્રિકનો પણ મરાયા હતાં. મરણ્ય આક્રમ વિશે હજી ચોક્કસ ત્રાહીતી નથી પણ ૩૦૦ની આસપાસ મનાય છે. હિંસાનો માર્ગ લેવાથી એકને મારી ૧૦-૧૫નો ભોગ આપવો પડ્યો અણાય.

સામાજિક પાપ

યુવકની પારાસભામાં પુછાયલા પ્રશ્નો નો જવાબ આપતા સરકારે કહ્યું કે કન્હ અને સોરાષ્ટ્રમાં ૧૯૫૬ નવેમ્બર થી ૧૯૫૮ના ફેબ્રુઆરી સુધીમાં ૩૮૪ અંતિમનાં આપઘાતના કેસ નોંધાયા છે. જેમાંથી ૧૦૭ બળીને અને ૨૪૭ કુવે પડીને થયા છે.

આ સંખ્યા ભેતા સવા વર્ષને અંદાજે વર્ષની સરેરાશ ૩૦૦ ઉપર ધાય. અને તે પણ ફક્ત કન્હ અને સોરાષ્ટ્રમાંજ.

આપઘાતના કારણો આપણી સમાજ માટે ઉપાડા છેજ. કૌટુંબીક રીતીઓ ના જુલમથી મેનને વેઠવા પડતો

કલેષ, ધર સંસારના સંતાપો સંસુ નથુંદ પતી વિગેરેના ત્રસો વિગેરે સાંમાજિક પાપો આને માટે કારણ મણી શકાય.

રાજકીય પક્ષો સત્તા માટે લડે છે

વિનોબા બાવેએ એક સભામાં જણાવ્યું હતું કે હીંદીના બધા રાજકીય પક્ષો સત્તા માટે પડાપડી કરવામાં રોકાયે છે અને દેશની ગરીબી અને જરૂરીયાત પુરી કરવા સકીય કંઈજ કરતા નથી.

કોંગ્રેસ પણ મારા ભુદાન ચળવળને બણી આશા રપદ અને જરૂરી છે કહી વધાવે છે તેમજ સમાજવાદીઓ પણ, છતાં મને તેમનો કોઈનો સકીય સાધ નથી હું એકલોજ છું.

બધા પક્ષો પોતાની ભેડો અને સત્તાઓ માટે ખુબ કામમાં રહે છે કોઈને બીજા કરા માટે વખતજ મળતો નથી.

વાંચ્ય પુસ્તકોના સેટ

બાળક માટે એક પુસ્તક, એક નોવેલ અને બીજાં પણ વાંચવા લાયક ઉત્તમ પુસ્તકો. ફક્ત રૂ. ૬-૦.

'Indian Opinion' Private Bag, Durban, Natal.

વિવિધ વર્તમાન

પ્રકાશ પર પત્થરનો મારો
મુંબઈના મવર નર શ્રી પ્રકાશ જ્યારે સરકાર વલ્લભ બાઈ પટેલ યુનીવર્સિટીમાં ૧૩મી જાન્યુઆરીના બાપથુ કરવા ઉભા થયા ત્યારે સેક્રેટરી વિવાર્થીએ તેમના પર પથરો ફેંક્યા હતાં.

ચોલીસો વચ્ચે પડતાર્ ૧૫ ચોલીસો ૩૭ સાન્ન્ટો અને ડેટાક વિવાર્થી એ બવાયનું જણાવાય છે.

વિવાર્થીએનો વિરોધ નવા નિમા-પલા કુલપતી બાંણુબાઈ પટેલ સામે હતો. કારણ તેઓ નહેરૂ સરકારની કેમિસ પાર્ટીના છે. વિવાર્થીએને બાઇલાલ બાઈ પટેલ જ કુલપતી તરીકે પાછા નોંધતા હતાં કે જેઓ આ વિલાપીઈના સ્યાપક છે. બાઇલાલ બાઈને કાઢી મુકવા માટે અરજ થઈ હતી કારણ તેઓ મહારાષ્ટ્ર અને ગુજરાત અલગ માંતના હિમાપતી

હતા અને તેની ચળવળને મદદ કરતાં હતાં.—(૩૮૨)

ઉગતા ઝાડનાં થંડનેજ રંગ
કરનીચર બનાવનારાઓ લાકડાને ચોલીસ કપો બાંદ જુદા જુદા રંગનું વાર્ણીય કરે છે. પરંતુ યુકેનની વન વીડાન સંસ્થાના વેજાનિકોએ જુદા જુદા રાસાયણીક દ્રવ્યોની મદદથી ઝાડ ઉગવું હોય ત્યારેજ તેના લાકડામાં જુદા જુદા રંગ રંગો પેદા કરી છે. આ નવી પદ્ધતીથી રંગ હોડે સુધી જાય છે અને કાપખી બને છે, આણું થડ રંગાય છે અને રંગ સુદર લાગે છે. આ રીતે રંગેલા લાકડાને પાકું બનાવવાનો ખર્ચ ફક્ત ત્રીજા કે ચોથા ભાગનો આવે છે.

બેલજમ કોંગો
બેલજમ કોંગો આફ્રિકા ખંડનો એક ભાગ છે. ત્યાં ફ્રેન્ચ સત્તાધીશો છે. સરકારમાં આફ્રિકનોને અવાજ

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ !

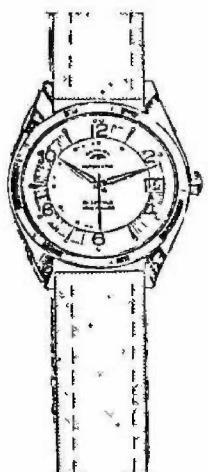
સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીયાળ !

૧૭, ૨૨ અને ૨૫ જ્યુલેનાં ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * રોમર
- * ફાઈરી
- * લેડો
- * રૂસર

વિગેરે દરેક ભાતનાં ઘડીયાળ.

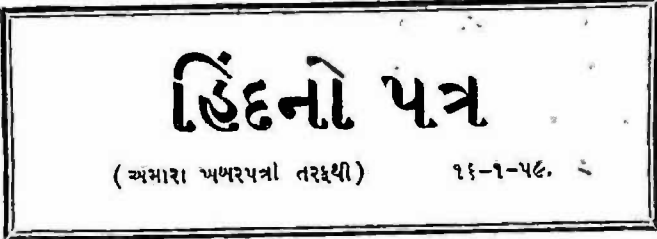
ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ. તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જ્વેહાનીસબર્ગ.

સાયકલ ફેરવતા રહો—નહરે

ભારતના વડા પ્રધાને પ્રગતી અને સાયકલની સરખામણી કરતાં જણાવ્યું છે, જેમ સાયકલ પર સ્વાર થયા પછી તેને ફેરવવા "પેડલોમ" કરવું પડે છે તેમ કોઈ પણ રાષ્ટ્ર પ્રગતીને માર્ગે વળે તે તેને "પેડલોમ" કમીન કરવું પડે છે કે જ્યાં સુધી તે પોતાના ઉચ્ચીન ધ્યેયે પહોંચે નહીં. "પેડલોમ" સાયકલ પર સ્વાર થયેલો જો બંધ કરે તે કાંતો એ એલેસ લગવી ન શકે માટે ઉતરી જવું પડે પા તે નીચે જમી સાઈ થવું પડે.

તેઓ ૧૪માં ફેબ્રુઆરી અધીવેશનમાં બોલી રહ્યા હતાં. તેમને જણાવ્યું કે મને ૩૦ અને ૪૦માં અધીવેશન યાદ આવે છે કે જ્યારે તે અધીવેશનમાં નવો અવાજ—એ અવાજ કે જે કહત હોંદને જ નહીં પણ સમસ્ત દુનીયાને જાગૃત કરતો હતો અને તેના ખુલ્લે ખુલ્લે પહેલ્યા હતા. તે અવાજ મહાત્મા ગાંધીના અહોંસા અને પ્રેમનો અવાજ હતો.

ગાંધી સ્મારકનું ઉદ્ઘાટન

સુમધ્યમાં આવેલું "મણીજીવન" કે જે રેવાસાંડર ઝવેરીના પુત્ર મણીજીવલ ઝવેરીનું મકાન છે અને જેમાં પુ આપુ પોતાના સુખમના વસવાટ વખતે ૧૯૧૭થી તે ૧૯૩૪ સુધી રહેતા તે પર ગાંધી સ્મારક નિધીએ લઈને તેમાં ફેરફાર કરી "ગાંધી સ્મારક" ગોઠવ્યું છે.

આ સ્મારકનું ઉદ્ઘાટન ભારતના રાષ્ટ્રપતી બાલુ સાહેનદ્રપ્રસાદે તા. ૧૧ ૧-૫૯ના કયું હતું. ઉદ્ઘાટન કરતા રાષ્ટ્રપતીએ જણાવ્યું કે, "આપણે ગાંધીજીને જીવંત રાખી શક્યા નહીં તેથી મને તાજીથી યાદ છે કે આવા સ્મારકો ફેટલા સાચવી શક્યું. છતાં મને તેમ તોય હો આપણી ફરજ છે કે આપણાથી બનતું આપણે કરવું."

રાષ્ટ્રપતીએ મણીજીવનના કોશમાં પ્રવેશ કર્યો કે જ્યાં મોટા કદનું ગાંધીજીનું મસ્તક-તાંબાનું પુતળુ છે તેની સામે ધીને દીપ પ્રગટાવ્યો. મણીજીવનમાં આપુ બેસતા તે માદી તેમના વપરાસ મા આવતું ટેબલ વિગેરે સચવાયું છે. ફોટાઓ અને લેખો તથા પુસ્તકોનો સંગ્રહ છે જેના જ્યારે પકડાયા ત્યારે મણીજીવનની અમાસીમાં તેઓ સુવા

હતાં તે જગ્યાએ પણ સ્મારક રૂપે એક કબાકારે પાતુપર કાંતરેલું આપુનું ધરપકડ વાળુ ચિત્ર ગોઠવવામાં આવ્યું છે.

રાષ્ટ્રપતીએ જણાવ્યું છે, "દુનીયા આજે રસતાના ચોક પર છે. અને તે ગાંધીજીનો સત્ય અને અહોંસાનો માર્ગ પ્રદર્શ્ય કરવા તકવાર નથી થતી.

"ગાંધીજી લોહોનું જીવન ધોરણ આર્થિક રીતે જ ઉચ્ચ લાવવા નહોતા ઇચ્છતાં તેઓ લોહોનું નૈતિક જીવન જીવ્ય કરવા ઇચ્છતા હતાં. તેઓ ઇચ્છતા હતાં કે જેથી બધા સંકટોનો સામનો તેઓ નૈતિક પાયાપર જમા રહી કરી શકે.

"પોતાના મન ઉપર અંકુશ ન રાખતાં દુનીયાપર અંકુશ રાખવાનો શો અર્થ છે?" તેઓએ પુછ્યું.

રાષ્ટ્રપતીએ વધુમાં કહ્યું "આજે પોતાના સવાલોના ઉદ્ઘાટ માટે બીંદ ગાંધીજીની શીલોસોશી અભિમાવવા નેટલી ઉત્સુક છે તેટલી દુનીયા પણ પોતાના સવાલો માટે તેને અપનાવવા ઉત્સુક છે પણ તે બની નહીં શકે કે, જ્યાં સુધી પોતે પોતાનું ધર ધરાવત નહીં કરે."

શ્રીમતી ઇંદીરા ગાંધી રાષ્ટ્ર પ્રમુખ

ફેબ્રુઆરી અગ્રમણીએ શ્રીમતી ઇંદીરા ગાંધીને આવતા વર્ષના ફેબ્રુઆરીના પ્રમુખ તરીકે ચુંટવાનું નક્કી કર્યું છે. આ પ્રસ્તાવ આંધ્ર, મધ્ય પ્રદેશ, અને બીહાર તથા સુખ્ધ રેટ તરફથી મર્યા હતા. ફેબ્રુઆરી મંત્રી શ્રી રાજ્ય એ ખાનગીમાં ઇંદીરા ગાંધીને પુછતા તેઓ ધણી આનાકાની પછી તે સ્વીકારવા કમુલ થયા હતાં ફેબ્રુઆરી અગ્રમણીએ માને છે કે આ યોગ્ય પદમુહૂર્તે આજના વાતાવરણમાં છે મીસીસ નાયકુ પછી આ પહેલીજવાર ફેબ્રુઆરી પ્રમુખ તરીકે ઇંદીરા ગાંધી થશે.

લોહીથી નહેરૂનું પુતળુ

૧૮ વર્ષના એક બાળકે પોતાના લોહીથી નહેરૂનું પુતળુ બનાવી સુખ્ધના કબા કારીબરીના પ્રદર્શનમાં મુક્યું હતું. આ પ્રદર્શન ઉચ્ચકુ મુકતા વેપાર અને ઉદ્યોગ ખાતાના પ્રધાન સાલ બહાદુર શાસ્ત્રીએ જણાવ્યું હતું કે, "પોતાના

લોહીથી નહેરૂનું પુતળુ બનાવનાર યુવક હોંદનું પ્રતિક છે કે જે બતાવે છે કે હોંદનો લોહો નહેરૂને કેવા પ્રિય નેતા મળે છે."

બાણુવા ભેજ

ગીરી આરોહણ

૧૮૫૧માં સૌથી પ્રથમ હીમાલય પર અઘનાની પ્રેમીસ યજ્ઞ હતી અને ૨૩૦૫૦ ફીટ આવેલા શીલા અને ત્રીશુળ શિખરે પહોંચ્યા હતાં. ત્યાર પછી મહિન્ટ એવરેસ્ટ પર ૨૯૦૨૮ ફીટ સદી તાનસોમ અને તેની ટોળી એ ૧૯૫૮માં વિક્રમ નોંધાવ્યો હતો.

તેનસોમ એવરેસ્ટના આરોહણ યાદ ભારતમાં પર્વતારોહણની શાખા શરૂ કરવાનો સૌથી પહેલો વિચાર ડો. બી. સી. રોમને આવ્યો હતો. ૧૯૫૪ ના નવેમ્બરની ૪થીના રોજ પ્રધાન મંત્રી શ્રી જવાહરલાલ નહેરૂએ લાઈવિંગ ખાતે હિમાલયન ઇન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ માઉન્ટનપરમીટી શિલારોપણ નિધિ કરી હતી અને ૧૯૫૭ના ડીસેમ્બરની ૨૫મીના રોજ આ સંસ્થાની ઉદ્ઘાટન નિધિ કરી હતી. પર્વતારોહણની, નેતૃત્વની અને બાતુબાવની યુવાનોને તાલીમ આપવા ઉપરાંત આ સંસ્થાએ પર્વતારોહણ મારેની સઘળી સામગ્રી

તથા સાધનો લક્ષ્મી કારખાનાઓમાં તકવાર કરવાનું નક્કી કર્યું છે, જેથી આ બધી સાધનસામગ્રી દેશના વિવિધ પ્રદેશોમાં સહેલાઈથી પ્રાપ્ત બની શકે.

શિક્ષકો ભેજ

શ્રી માંધી ભારત વિદ્યાલય, નેહાનીસખમ—મુખ્ય શાળા તેમજ ફોર્સ બચ્ચા શાખા અને ગોલ્ડ સ્ટીટ શાખા માટે બંધારે પાર્ટ ટાઇમ કામ કરવા શિક્ષક-શિક્ષિકાની જરૂર છે. ઉમેદવારે ઉંમર, લામકાત અને અનુભવ જણાવી નીચેના સરનામે તા. ૩૦-૧-૫૯ સુધીમાં અરજ કરવી પગાર લામકાત મુજબ આપવામાં આવશે.

છાત્રુલાઈ છીખાલાઈ

શ્રી માંધી ભારત વિદ્યાલય, સમીતી માંધી હોલ, પં. ફોર્સ સ્ટીટ, નેહાનીસખમ.

સુક્રકોર્પોમ, ઇનકમ ટેક્સ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીપરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો :

આર. વીકલ

૧૨ બ્રાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, ફોરનર ડાખોનાલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, નેહાનીસખમ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

હિંદ અને પરદેશી મંગાવેલો માલ
એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ,
 હાલસેલ મર્ચન્ટસ
 ૧૧૬ કવીન સ્ટ્રીટ, -- બોક્સ ૨૧૬૮
 ફોન : ૨૭૩૪૯ -- ૨૨બન.
 જથ્થા બંધ વેચનાર
 અમે નીચલા માલોનો જથ્થો રાખીએ છીએ :
 કેરમ બોર્ડ
 અગરખતી
 સાડી
 હેન્ડ બેગસ
 ફેન્સી ગુડસ
 બીજા શજુગાર તથા
 શાલાની ચીજો
 ભેટ આપવા લાયક ચીજો
 પોલકા માટે કપડુ
 પ્લાસ્ટીક તથા કાંચની બંગડીઓ, બનાવટી હાગીના
 ચાંદિ તથા પિત્તળની ચીજો, ટેબલ અને ભીતના
 હલેક્ટ્રીક લેમ્પો.
 સ્ત્રીઓ માટે ખોટા વાળો, ધડીવાળો વિગેરે.
 તેમજ, નારીયળ, આદુ, હાલ્દી, આમલી વિગેરે
 જથ્થામાં મળશે છે.
 બહાર ગાંધી આહુકાને
 મી. યુસુફ હુસા જે અમારા ફેરી કરનારા છે. તેઓને
 તમે માલ બતાવવા લખશો તો તે તમને બધી ચીજોના
 નમુના બતાવશે. અમને લખો અથવા ફોન કરો અમે તેમને
 મોકલશું.

પત્થરનો ચહેરો

અનુવાદક : હિમદેવશય માસ્તર (જો'બર્ગ')

(અથ અંકથી ચાલુ)

“જુલા તે આવે!” લોહોના એક ટોળાએ હુમ શાદી. “તે આવે મહાન મીસ્તર ગેબરગોલ્ડ!”

ચાર ઘોડાનો રથ એ રસ્તાના વળાંકને અડસઘાટ કરતો પસાર કરી ગયો. તેમાંથી એક દૃઢ પુરુષ ડોકિયાં કરીને આમ તેમ જોતો હતો. તેની ચામડી સેના જેવી પીળી હતી જાણે મીસ્તર ગેબરગોલ્ડે હાથના ચમત્કારથી પોતાની ત્વચાનો રંગ પથ્થર બદલી નાખ્યો હતો. તેનું કપાળ નીચું હતું અને તેની નાની આંખો અસંખ્ય કરચલીઓથી ઘેરાયેલી હતી. એના હોઠ એક તો પાતળા હતા અને તેને જોસથી દખાવીને રાખ્યા હોવાથી વધુ પાતળા દેખાતા હતા.

“મહાન પત્થરના ચહેરાનું જ દર્પણ છે એવો!” લોહોએ પોકારવું માંગ્યું. “સાચે સાચ એ જુની ભવિષ્યવાણી ખરી પડી અને આજે એ મહાન પુરુષ છેવટે આપણી સમ્પર્કમાં આવ્યા છે!”

પથ્થર અરનેસ્ટને સૌથી વધુ યુગ્મવધુ જોઈ યદ કે લોહોએ એવું માની લીધું કે તેમણે જેવા માથુસને ધાર્યો હતો તેજા માથુસ મીસ્તર ગેબરગોલ્ડ હતો. સંભવતઃ, એ રસ્તાની માથુસે એક ભિખારી સ્ત્રી અને તેના બે નાના બાળકો ઉભા હતા. તેઓ દુર દુરના પ્રદેશમાંથી રખડતા-ભમતા ત્યાં આવી પહોંચ્યા હતા. રથ પાસે આવતાંજ તેમણે હાથ લાંબા કર્યા અને કચ્છા ભરી અવાજે મોટે સારથી બીખને માટે આજીજ કરવા માડી. એક પીળા હથેળા, કે જેણે આટલા બધા ધન પર હાથ માર્યો હતો, તે રથની બારીમાંથી બહાર લંબાઈ ને ત્રાંખાનું ચોડા સિકકા જમીન પર વેધા. આથી જો કે એ મહાન પુરુષનું નામ મીસ્તર ગેબરગોલ્ડ (સેનાનો સંગ્રહ કરનાર) જાણવવામાં આવ્યું હતું. પથ્થર તે મીસ્તર Scattercopper—ત્રાંજુ વેરનારના ઉપનામની ચોખ્ખતા વધુ સિદ્ધ કરતું હતું. આમ છતાં લોહોએ એક અવાજે એમનું ધૂમરાણુ ચાલુ રાખ્યું, “તેનો ચહેરો આનેદુખ મળતો આવે છે!”

પરંતુ અરનેસ્ટે એ કરચલીભરી, આંધાક અને અજમ ચહેરા તરફથી પોતાનું યુગ્મ પીછા દિશામાં ફેરવી દીધું. નિરાશ વદને તેણે પેલી પત્થરની સુખાકૃતિ સામે જોયું. ધૂમ્રમસની વચમાં, અસ્તાચલ તરફ પ્રયાણ કરતા સુધનાં ઉદ્ધા-કિરણોમાં, તે પ્રતિભાયાળી પત્થરની સુખાકૃતિ ઝળઝળ ઝળઝળ

ચમ રહી હતી. એ દેહીધમાન ચહેરો હજુ તેની સામે જુદો તરી આવતો હતો, કે જેની એકેએક રખાએ તેના આત્માને પ્રભાવિત કર્યો હતો. એના સુખભાવે અરનેસ્ટને પ્રકુલિત કરી દીધો તેના સાધુતા ભયો હોઈ શું કહેવાને તત્પર હતા?

“તે આવશે! ગભરાતો નહો, અરનેસ્ટ, તે પુરુષ જરૂર આવશે!”

એક પછી એક વર્ષ વહી ગયાં, અરનેસ્ટ હવે શિશોર મટીને યુવક બન્યો હતો. એનું સાદું જીવન એ ખીણના લોહોને માટે કંઈ આકર્ષણ ઉપજાવે એવું ન હતું પણ લોહોને એટલી તો ખબર હતી કે આખો દિવસ કામ કર્યા પછી અરનેસ્ટ પેલા પત્થરના ચહેરા તરફ ટમર ટમર જોયા કરતો અને તેમાં પોતાનું ધ્યાન લખાવી તદ્દલીન યદ જતો. લોહોને મન તો અરનેસ્ટની એ ટેવ મૂખોંઘરી હતી પણ કાર્યદક્ષ, બસો અને મિત્રાચારી દાખવતો અરનેસ્ટ એ પત્થર સામે જોવામાં પોતાનું કામ એજે જવા દેતો ન હતો તેથી તેની એ નકામી ટેવ લોહોને સાલતી ન હતી. તેઓ એ જાણતા ન હતા કે વિશાળ પત્થરનો ચહેરો અરનેસ્ટનો શિક્ષક હતો. તેમાંથી બ્યકત થયેલા દિલાસાથી અરનેસ્ટને જેટલી રાહત મળતી તેટલી રાહત ખીજ લોહો મેળવી ચકતા ન હતા. તેઓ એ જાણતા ન હતા કે જે જાન તેઓ પુસ્તકોમાંથી મેળવતા હતા તેથી વધુ ઉંચુ આધ્યાત્મિક જ્ઞાન અરનેસ્ટને તે પત્થરનો ચહેરો બક્ષી રહ્યો હતો. લોહો એ વાતથી પણ અજાત હતા કે જીવ્ય જીવનની પ્રાપ્તિ માટે ખીજ મહાન પુરુષોના જીવનને અનુસરવાના તેમના પ્રયત્નો કરતાં અરનેસ્ટના પ્રયત્નો વધુ ખંતીલા હતા અરનેસ્ટને એ પત્થરની દિવ્ય સુખાકૃતિમાંથી મળેલી પ્રેરણા દ્વારા તે જીવ્યતમ જીવન જીવવા ને સમર્થ થવાનો પંથ લણ્યા ખંતીથી કાપી રહ્યો હતો. અરનેસ્ટને પથ્થર એ વાતની જાણ ન હતી કે જે વિચારો અને પ્રેમભાવના તેના મનમાં કુદરતી રીતે ઉદ્ભવતી હતી, તે ખીજ લોહો કરતાં જીવ્ય ક્ષાંતી હતી. અરનેસ્ટની માથે પેલી ભવિષ્યવાણી વિશે પ્રથમ તેને વાત કરેલી ત્યારે તે જેટલા બોળા દિલનેા હતો તેટલેજ હમથ્યા પથ્થર હતો. ખીજ પર નજર કરતા એ અજાણ્ય ચહેરા તરફ અરનેસ્ટે જોયું અને વિચારવા લાગ્યો કે તેનાજ જેવા ચહેરાવાળો માથુસ, દર્શન દેવાને હજુ કેટલો વિલંબ કરશે?

આ દરમ્યાનમાં વિચારો મીસ્તર ગેબરગોલ્ડ તો કમારનો પે મરથુ પામ્યો હતો. એક વિચિત્ર વાત એ હતી કે તેની ધન-દોલત, જેની સાથે તેણે પોતાના આત્માને અને શરીરને એકાકાર કર્યો હતો, અને જે તેનું જીવન હતું, તે સઘળું તેના મરણ પહેલાં જ અદ્ય પથ મધું હતું રહ્યું સહ્યું હતું તે એનું જીવનું દાડ-પિંજર જે કરચલી વાળી પીળા ચામડીથી ઢંકાયેલું હતું. તેના સેનાને જોગાળી નાખવામાં આવ્યા પછી લોહો એ વાત સાથે સમ્મત થતા કે એ ખખડી ગયેલા વેપારીના અને પેલા પત્થરના ચહેરા વચ્ચે ખાસ કંઈ મળતાપણું ન હતું. આથી એના જીવન દરમ્યાન લોહોએ એની વાહ-વાહ કરવાનું છોડી દીધું એટલું જ નહોતું પણ તેના મરણ પછી તો તે સાવ જુલાઈ ગયો. કવચિત કોઈ તેના ભવ્ય મહેલની વાત જાણતો ત્યારે મીસ્તર ગેબરગોલ્ડની પથ્થર વાતો યતી. લાંબા સમયથી એ મહેલનો ઉપયોગ હોટેલ તરીકે કરવામાં આવતો હતો. દેશ-પરદેશથી અજાણ્યા લોહો પેલા મહાન પત્થરના ચહેરાને જોવા માટે ત્યાં ઉમટતા અને પેલી હોટેલમાં રાતવાસો કરતા. આમ મીસ્તર ગેબરગોલ્ડની કારકિર્દી પર ડાઘ લાગવાથી અને હવે અંધારામાં આવી જવાથી પેલી ભવિષ્યવાણીનો માથુસ હજુ પેલા યવાનો હતો.

લણા વધો પૂર્વે એજ ખીણમાં જ-મેલા એક સપુતની લશ્કરમાં બર્તી કરવામાં આવી હતી. પથ્થર બહાદુરી બરી લડાઈઓ લડ્યા પછી તેને સેનાપતિની પદવી આપવામાં આવી હતી. ઈતિહાસમાં તે અમે તે નામે જોળખાતો હોય પણ કેમમાં અને લડાઈના મેદાન માં તો તેને “અર્જન” અને “રત” (Blood and Thunder)નું તખલુસ મળ્યું હતું. એ મહાન લડાઈઓ, લડાઈના ધમપહાડા અને ઘોંઘાટથી કંટાળી જઈને, પોતાના વતનની ખીણમાં પાછા આવી શાંતિ-પૂર્વક લડપથ્થર વિતાવવા માગતો હતો. તે ખીણના લોહો, તેના જુના પાડોશી એ તેમજ હવે મોટા યદ ગયેલા જોહારાઓ, સૌએ એ પ્રખ્યાત લડાઈના નું સ્વાગત કરવાની તકપારી કરવા માંડી. વોપની સલામી અપાવાની હતી,

અને જાહેર બોલન સમારંભ યોજાવા નો હતો. સૌ લોહોએ ઉત્સાહમાં આવી જઈને એની પથ્થર ખાતરી કરી લીધી કે આખરે એ મહાન પુરુષ પાડ્યો ખરો કે જેનો ચહેરો પેલા પત્થરના ચહેરા જેવો જ હતો. એ સેનાપતિની નીચેનો માથુસ જ્યારે એ ખીણમાંથી પ્રવાસ કરી રહ્યો હતો ત્યારે તેને પેલા પત્થરના ચહેરાને જોઈને પોતાના સેનાપતિની યાદ આવી અદ હતી. વધુમાં, એ સેનાપતિ જ્યારે જોહારો હતો ત્યારના તેના સમોવડિયા એ વાતને કસમ ખાઈને પુરવાર કરવા તકપાર હતા કે ભ્યાં સુધી તેમને યાદ હતું ત્યાં સુધી તે એ સેનાપતિનો ચહેરો પેલા પત્થરના ચહેરાને ધણેજ મળતો આવતો હતો. અરે, જ્યારે તે જોહારો હતો ત્યારે પથ્થર તેનો ચહેરો મળતો આવતો હતો. પરંતુ આ વિચાર તેમને તે વખતે યુગ્યો ન હતો. આથી, તે ખીણના લોહોમાં પાર વિનાનો ઉત્સાહ પ્રવર્તતો હતો અને જે લોહોએ વધો સુધી પેલા પત્થરના ચહેરા તરફ નજર સરખી નાખી ન હતી તેઓ હવે એને ધારી ધારીને જોવા લાગ્યા જેથી તેમને ખબર તો પડે કે એ સેનાપતિ કોના જેવો દેખાય છે!

(અધૂરું)

નહેરૂએ દસ વર્ષમાં ખરીદી કરી નથી

વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ છેલ્લાં દસ વર્ષમાં કોઈ ખરીદી જ કરી નથી. આ દસ વર્ષના માળામાં તેઓએ દીલ્હીના એક ખાદી વસ્ત્રાલય નું ઉદ્દઘાટન કર્યું હતું. પરંતુ કરી ખરીદી કરી હતી નહીં.

ખાદી ડ્રામેટોમ ભવનની મુલાકાત લેતાં વડા પ્રધાને તાજેતરમાં કલકત્તા ખાતે ઉપર મુજબની માહિતી આપી હતી. વડા પ્રધાન આ ભવનમાં ફરેક ચીજ વસ્તુઓ ખાસ કરીને હાથ કારીમરીની વસ્તુઓની મુહપરહ કરતા હતા. હાથીદાંતના એક ‘સેસમોઈ’માં શ્રી નહેરૂને રસ પડતાં તે બેટ આપવા નો પ્રસ્તાવ રજુ થયો હતો. પથ્થર શ્રી નહેરૂએ કહ્યું ના હું ચેસ રમતો નથી એ માટે સમય પણ ક્યાં છે!

માસ્તર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

નવ નવનાં નાયબન, રેલમી તેમજ સુવરાઈ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરુષો માટે જીતમ નવના હુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન-સ અને જમ્યાઓ માટે—સુટીંગ, ખીજ, બ્લેન્ડેડસ, ચોલ્સ; નેપાળી-સ વિગેરે.

ફરેક ભવનના આલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૮૩૫-૬૮૬

બેહાનીસબર્ગ. ૧૫૪૯.

લગ્ન પ્રસંગે માટે
અમને મળો.
સુરતી જમણના અને રોસમલીસ્ટ બીએ.
શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના ડોર્ડ
પણ બાજમાં તમારે મુકામે આની રસોઈ કરવાનો અને સ્નાહક વર્કશીપ.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીડાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

ખુશીપર, મુસાફરી, બીમાનાં અને જવલક એવન્ટ
હોટેલના અમર ડુનીયાના ડોર્ડ પણ બાજની હવાઈ ફરિયાદ અમર જમીન
માટે મુસાફરી કરવા પર બધાં અમારી મારફતે પુર્વેક કરો.
ઈન્ડીયા, આજ, ચોરી, ફલ્કર, જાહમાત, ખેડખાસ, વિનેરેલ નીમા અને
હતરાની બાપીએ બીએ.

ઈન્ડિયન, પરાસનલ ટેકસ, ડિસાલના ચોપડા હમાનવા રેવન્યુ સ્પીચરનક
સર્વિસીસ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી
બાબતોમાં ડોર્ડ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
રેસનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ગોરૂબીયા અને રોડેસીયા
ઈન્ડિયનનક ડેપુટી ધીરુભાઈના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9032. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાબુ ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અલ્લખ, લીલી અલ્લખ, રતાળ અને સુરણની ગોસમ
ચાહુ છે. આડુ પેની ૮ રતલ, લસણુ શી. ૧-૩ રતલ.
પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.
ક્યુરી અને ચેવલી પાન ખલર બાવ, પોસ્ટલ બુક. બારીક ગોલ
શી. ૧૦-૬ લાંબી અને રહેવેર બારીક શી. ૧૧-૩ ડગલ.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ગોરડો ઉપર પુરક
ખાન આપી ડોર્ડ પણ વસ્તુ પશ્ચીમ ક્લાવી ચોક્કશી.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેલુમ સુટ, ડાઈનીંગરુમ સુટ, વોઈશીન, ટ્રેસીંગ ચેસ્ટ,
સાઈક બોર્ડ ગોઝીસ ટેસ્ક, યુક કેસ, ટેબલ, તાન કીશાયત
બાને જરીથી ચકસો. બંને પધારી લાભ લેવા મુકસો નાહ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેચર—

૨૦ હમારી દેખરેખ નીચે તર્કયાર ધાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તર્ક-
યાર રહે છે. માત્ર રોકડા બાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર
આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

હોઈની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ
રૂસ્તમજી બલભાઈ રૂસ્તમજી
૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,
ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા
માટે અમને મળો.

બધી ખતના વિમાનો અને ઉતારીએ છીએ.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.
રેસીડેન્સ : ૧૧૧ હલેવન્ય એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

નારી જગત

ગોપીચંદ

“જનની જણુ તો ભકત જન, કાં હાતાં, કાં શુર
નહિ તો રહેજે વાંજણી, મત ગુમાવીશ તુર.”

જનમમાં આને એક એવું પ્રકાંત મળે છે જેમાં માતાએ પુત્રને રાજપાટ ઢોડી, મરયુવાવસ્થામાં સન્માસ લેવા નો બોધ કર્યો. માટે જ કવિએ માયું છે કે :

“જનની છવે ગોપીચંદની પુત્રને
પ્રેયો વીરાગ્યજી”

પ્રતિહાસમાં ભર્તૃહાર અને ગોપીચંદ મહાન રાજવી તપસ્વિ યજ્ઞ મયા. જેની ગુણો આને આણુમાં શોણુદ છે. એવા આ ગોપીચંદ યુવાન વય

માં આવતા, તેમના પિતાની જમાએ રાજપાટ જનીને બોમ-વિલાસમાં મચ-ગુલ રહેતા.

એક દિવસ તેમની વર્ષાઠંડ હતી અને તેમને શરીરે જાતજાતના સુમધી લેપ કરીને નવોઢા રાણી કૃષ્ણાવતી તેમને સ્નાન કરાવી રહ્યા હતાં. પ્રથુ-યગોષ્ટિ અને પ્રથુયજ્ઞિ ચાલી રહી હતી. તે વખતે ચિતળ જળથી સ્નાન કરતાં તેમના શરીરપર બે ઉજ્જુ બિંદુઓ પડ્યાં તે તેમને ચમકાવી ગયાં.

રાજાએ ચારે બાણુ તપાસ કરી તેો માણુમ પડયું કે તેની માતા જરખામાં ઉભી ઉભી તેની પ્રથુપકેલી નોષ રહી છે અને આંખમાંથી ટપ ટપ આંસુ સારી રહ્યા છે. ગોપીચંદ જટજટ સ્નાન ક્રિયા પતાવીને માતાની પાસે મયા. માતાને તેણે આંસુ પાડવાનું કારણુ પુછયું. માતાએ યજ્ઞઆતમાં તેો ઉડાઉ જવાબ આપ્યો.

પણુ જ્યારે ગોપીચંદે ખડું કારણુ જાણવાની હક જ લીધી, ત્યારે માતાએ કહ્યું કે, બેટા! તારાં વર્ષો જતાં જાય છે, તેમ તારી કાયા પણુ બદલાતી જાય છે. આને જે તને કુંદન જેવી કાયા દેખાય છે તે વખત જતાં કર-માઈ જશે. આ નાચર્વત અને ક્ષયિક કાયામાં તું લોભાઈ મયો છે, તે જોઈને મારી આંખમાંથી શોકનાં આંસુ ખરી પડ્યાં. મને યયું કે મારો પુત્ર અમર કેમ બની શકે? તેના વિચાર માં મને મુજવણુ યજ્ઞ અને આંસુ સરી પડ્યાં.

ગોપીચંદે કહે માતા! તેનો ઠાઇ ઉપાય ખરો?

માતા કહે જલધરનાથ નામના યોગીને શરણે જા, એટલે બધાં સારાં વાનાં યજ્ઞ જશે.

પણુ રાજા તેો સંસારના માર્ગપાય માં બંધાયેલા હોવાથી એક વર્ષની મહેતલ માગે છે. પણુ માતા કહે છે કે “આડી જેની રાત, તેની કરવી શી વાતા!” માનવીનું મન એક રાતમાં બદલી જાય, માટે ધર્મના કામમાં ઢીલ શોભે જ નહિ. પછી તેો કયા કહે છે તેમ, ગોપીચંદે જેમ સર્પ કાંચળી ઉતારી નાખે, તેમ રાજાને વૈભવ ત્યાગી દીધો. સંસારમુખ ત્યાગી દીધું અને કાયાને અમર બનાવવા બેખ ધારણુ કર્યો. ગુર જલધરનાથને શરણે જઈને અમર કીર્તિ મેળવી. ધન્ય ગોપીચંદને અને ધન્ય એની માતાને.

**પતિના મતને નહિ પણુ
મતને અનુસરે તે પતિવ્રતા**
મુહિલા શબ્દ પોતે જ મહાનતા સુચવનારો છે. પણુ વચમાં એક જમાને એવો આવી ગયો જ્યારે એને અબળા કહેવામાં આવી. કોઈ કોઈ વાર તેો મને યજ્ઞ જાય છે કે હું બી હોત તેો સાડું યાત! કેવળ હોંડુસ્તાનમાં જ નહિ, સારાય વિશ્વમાં એમીની જે કાલત છે તે અસભ્ય છે. જ્યાં સુધી એને આધ્યાત્મિક પુરુષાર્થનું સ્વાતંત્ર્ય નહિ મળે ત્યાં સુધી એની આ જ દશા રહેવાની.
કહેવાય છે કે એમીએ પતિદેવ ને પચલે પગલે ચાલવું જોઈએ જાનેશ્વરીમાં એક વાક્ય આવે છે, “પતિચીયા મતા અનુસરેની પતિવ્રતા” પતિના મતને અનુસરનારી એ પતિવ્રતા છે, તેમાં તેનું કષ્ટપાય છે. જ્યારથી મેં આ વાંચ્યું ત્યારથી હું શોધતો જ રહ્યો કે જાનેશ્વરને તે આ શું સુઝ્યું. પણુ જ્યારે રાજવાડેની જાનેશ્વરીની સંશોધિત આકૃતિ મારા હાથમાં આવી, જેમાં અસલના પાઠને બતાવવામાં આપ્યા છે, તેમાં મેં વાંચ્યું તેો આણું નીકળ્યું, “પતિચીયા વ્રતા અનુસરેની પતિવ્રતા” પતિના વ્રતને આમજ વધારનારી એ પતિવ્રતા છે. પણુ સમાજને જ્ઞાનદેવનું આ વિવરણુ રચ્યું નહિ હોય એટલા માટે એણે વ્રતાને બદલે મતા ચીતરી માયું. આના પરથી આપણને ખ્યાલ આવશે કે સાહિત્યમાં કેટલા બધા અત્યાચાર થયા છે. જે અખી કહાણી ધણી જ હવેબેદક અને રોમાંચક છે. —વિનોબાજી.

મહારાજે ચોરનું જીવન પલટાવ્યું ?

ચોરચંકર મહારાજને ઠોણુ જાળખવું નથી? ગુજરાતના આ મુકસેવકને નાના મોટાં બધાંજ જાળખે છે. એમના જીવનમાંનો આ એક પ્રસંગ છે.

એમણે પછાત વર્ગની ધણી સેવા કરી છે. ચોર-કુટારાની કુનીયામાં લુગ્યા છે. દારૂ તાડી ઉડાવી છે. બહારવટિયાઓનાં જીવન સુધાર્યાં છે. કાંડા વિભાગના લોકોમાં એમણે અનેક સુધારા કર્યાં છે.

એક વખતની વાત છે. એક મામમાં ચોરી થઈ. વેપારીના ઘીના ડબ્બા ચોરાયા હતા.

મહારાજને કાને વાત આવી. જે મામના લોકોએ વચન આપેલું : ‘હવે ચોરી ન થાય.’ તેજ મામમાં ચોરી! મહારાજ તેો ઉપડયા.

જઈને તપાસ આરંભી. ઠોણુ છે એ ચોર? દિલમાં દુઃખ હતું. ચોરને શોધી કાઢું. ચોરીની લતમાંથી ઠોડાવું. મહારાજ તેો મયા સીધાં મંદિરે!

આસન જમાવી બેઠા. ન બોલે કે ન ચાલે. બે આબ્યા ત્રણ આબ્યા. આબ્યા મામના આગેવાન.

ચોરી કરનારની ભાજ મળી. ગયા સીધા ચોર પાસે. પણુ ચોર જ્યારે નીકળ્યો. ન હા કે ન ના! પોતાની માને ઠોણુ ડાકણુ કહે!

મહારાજ નિરાશ થયા. એક ઉપાય છે. જટ ને પટ. મહારાજને નિશ્ચય કરી લીધો.

નથી ખાણું, નથી પીણું! અખ ઠોડાણું ને પાણી મે ઠોડાણું! ‘જાળુ યજ્ઞ ગયો ભાઈ!’ મામમાં વાયુ વેગે વાત પ્રસરી મધ.

...પણુ ચોર ન આબ્યો! ખીજો દિવસ પણુ વહી ગયો. ખીજી રાત. અંધારું ઘોર. ...પણુ એ રાતે ઠાઈક આબ્યું. મહારાજને અંજુઠો પકડ્યો.

મહારાજ તરત બેઠા થયા. ‘ઠોણુ છે અદયા.’ પેલી આકૃતિ સાંધી ખસવા લાગી.

મહારાજ પાછળ ચાલવા લાગ્યા. મંદિર મુક્યું, શેરી વટાવી, મામનું પાદર વટાવી બન્ને સીમ સેઠે જઈ પહોંચ્યાં.

જઈને જોયું જેતર વચ્ચે બે ઘીના ડબ્બા! પણુ પેલી આકૃતિ ત્યાંથી ઝડપ દઈ ને ખસી મધ.

‘ઠોણુ હરી એ!’ મહારાજના મન માં પ્રમ થયો.

મહારાજ પહોંચ્યા પેલા વેપારીને ત્યાં ઘીના ડબ્બા તેને સોંપ્યા ને કહ્યું : આજ ઘીના ડબ્બા ને!

મંદિરે આબ્યા. વળી પાણું મેાન.

ન ખાણું કે ન પીણું! ...પણુ તેજ દિવસે ચોર આબ્યો. મહારાજ તેને મળ્યા. ચોરે ચોરી કબૂલ કરી. ને ત્યારેજ મહારાજે ઉપવાસ ઉડાયા.

મામ આણુ આનંદમાં આવી મળ્યું. આમ મહારાજે અનેકના જીવન પલટાવી નાંખ્યાં.

તમે મહારાજને જોયા છે? તમારા માગે પધાર્યાં છે! જે ન જોયા હોય તેો તક મળે જોવાનું સુકતા નહીં હોં.

ફ્રેંચ પતિઓ એટલે સારી ગૃહિણીઓ

ફ્રેંચમાં પતિઓએ પત્નીઓ કામેના જામમાં પરાજ્ય હાંસલ કર્યો છે, એટલું જ નહિ પણુ હવે લડતને જ બંધ કરી દીધી છે!

દર ત્રણમાંથી બે ફ્રેંચ પતિઓ રસોડામાં પત્નીને મદદ કરે છે. (આનું એક કારણુ એ છે, કે, હવે રસોડાની કામવાળી—‘કિચન-મેટડ’ ફ્રેંચમાં ફુલંબ યજ્ઞ મધ છે.)

સફળ ધંધેદારીઓ અલખત આ બાબતમાં અપવાદરૂપ છે. તેઓ ધરમાં ઠાઈ ઠાઈ વાર રસોઈ રાંધવા સિવાય બીજું કાંઈ કામ નથી કરતા. ત્યારે તેમની પત્નીઓ તેો ધરમાં તેટલું કામ પણુ નથી કરતી!

દર બેમાંથી એક પતિએ આવકના બે ઠોડા ભેગા કરવામાં પત્નીને નોકરી એ મોકલવી પડે છે.

અલખત, એક બાબતમાં ફ્રેંચ પત્ની ઓ હજુ પતિઓ પાસે દારેલી છે; જ્યારે મત આપવાનો યાય છે, ત્યારે ૧૦ માંથી ૯ ફ્રેંચ પત્નીઓ પોતાના પતિઓના બતાબ્યા પ્રમાણે જ મત આપે છે!

સુકાં મરચાં
આસરે ૪૩ રતલની ગુણી ૩૯-૦, ૧૫ રતલ કોથળીની શી ૧૯-૩, અને ૬ રતલ કોથળીની શી. ૮-૬. રોકડેથી છે. કાચા મોટા ગુંદા મોટી કલીનું નવું લસણુ અને લીલા મરચા. ધણું કરીને નવેમ્બરથી મળશે. માટે તાકીદે લખો :
MAARMANS PTY LTD.
Box 26, Phone 128.
-Brits Transvaal.

સમાચાર સંગ્રહ

સાબર સ્વીકાર

—સરખાની એક મુસ્લીમ બેન દાતિ-
મા અમદામ ગેડ ડોક્ટર બન્યા છે.
—નવરાખીમાં એક ગોરી સી ચોતાના
આકીકન અંધ વિદ્યાર્થીને બંધુઆરી
૨૪મીના પરજીવાની છે આ ગ્રેમ હમ
છે.

—કેનીયાની સરકારમાં હોદીઓ માટે
ને ખાસ હકો બંધારણમાં દાખલ
કરવાની મામણી કેનીયા હોદી કોંગ્રેસે
કરી હતી તેનો હજી જવાબ ન મળતા
ત્યાંની કોંગ્રેસે એવો ઠરાવ કર્યો છે કે,
બ્રીટીશ સરકાર ન્યાં સુધી એનો
જવાબ ન આપે લાંબગી ધારાસભા
અને રાજ્યસભાને તેના સંબંધે
અસહકાર કરવો.

—કેનીયાના નેતા ડાઆનોએ એક
જાણમાં જણાવ્યું કે, માહિ માહિના
નેતા કેન્યાટાને ૧૯૫૩માં ૧૦ વર્ષની
જાન કરવામાં આવી છે તેમને મુકત
કરવા જોઈએ. અમે તેમ તો પણ
તેઓ આઝાદીના લાવેલા હતાં.

—મુંબઈમાં પોલીસે રસ્તાઓ ઉપર
સીઓ તથા બાળાઓની સતામણી
કરવાના બનાવો અટકાવવા માટે
ઉપાડેલી ઝુલિયેચ ચાલુ રહી છે અને
આ ઝુલિયેચને પરીણામે છેલ્લા એક
અઠવાડીયામાં ૧૧૫ નેટલા લોકરોની
ધરપકડ કરાઈ છે. આ પકડાયેલામાં
૧૫ વિદ્યાર્થીઓ છે જેમાં આઠ નેટલા
કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ છે.

—નાઇજીયાના આફ્રિકન પર્તી-પર્તીએ
ઈજિપ્તના એક ગામમાં-હડક શીલ્ડમાં
કોઈક કામ માટે જતા રાત હોટેલમાં
રહેવા વિચાર્યું હતું પણ હ સાત
હોટેલમાં તપાસ કરવા જતા રંમને
કારણે તેમને જકારો મળ્યો. આ માટે
તેઓ હોટમાં લડી લેવા પડ્યા છે.

—આપણા શરીરમાં જે નળીમાં લોહી
વહે છે તે તુટે તો તેને આજ સુધી
જોડી શકાતી નહોતી અને પરીણામે
ન્યાં ન્યાં એમાં ફોર્સાટ-તુટે તે અંધ
જીવું પડી જતું. હવે રશીયાના વિજ્ઞની
હાએ એક શોધ દ્વારા પ્લેસ્ટીકની
અથવા બીજી જાતની નળીઓ ગોઠવી
કેસો સારા કર્યા છે. કહેવાય છે કે
અધિક વખત પછી આ નળીઓ ખરી
નળી જેવી જ થઈ જાય છે.

—વિદ્યાને હવે એવું કપડું શોધ્યું છે
કે, જે જંતુ નથી ખાઈ શકતું અને
તેનો રંગ અમે તેમ ધોવાથી અથવા
સુખના પ્રકાશથી થોડો પણ બગડતો
નથી.

—ભારતથી પરદેશ જતા પ્રતિનિધી
મંડળો પાછળ ૨૫ લાખ રૂપીયા ૧
વર્ષ દરમિયાન ખર્ચવામાં આપ્યા હતાં.
કુલ ૧૨૨ પ્રતિનિધી મંડળો પરદેશ
મ્યા હતાં. આમાં પરદેશ ખાતાના

૨૪, સંરક્ષણ ખાતાના ૧૩, ઉલ્લેખ
ખાતાના ૧૯, નાણાખાતાના ૧૫,
તમા વાહન વ્યવહાર તથા સંદેશ
વ્યવહાર ખાતાના ૧૩ હતાં. જેમાં કુલ
૪૮૮ માણસો મ્યા હતાં.

—અમેરીકાએ એક સુંદર યુવતીને
વિમાનની ટીકીટ વેચવા તોફારીએ
શાખી હતી. તેનું રૂપ જોઈને એક
પેસેન્જર વિમાન ઉડી જવા છતાં
ટીકીટ ખારી પર તેને જોતો ઉભો
રહ્યો. આથી સત્તાધીશોને તે યુવતીને
રૂબ આપવાની ફરજ પડી.

—ભારતમાં ૧૯૫૦-૫૧માં પ્રાથમિક
શાળાઓ ૨૦૯,૧૧૧ હતી અને જુની
પર બેઝીક શાળાઓ ૧૪૦૦ હતી તે
૧૯૫૫-૫૬માં પ્રાથમિક ૨૭૪,૦૦૮
અને જુનીપર બેઝીક ૮૩૬૦ થઈ છે.
૧૯૬૦-૬૧ સુધીમાં તે વધારીને પ્રાથ
મીક ૩૩૬૯૦૦ અને જુનીપર બેઝીક
૩૩૮૦૦ શાળાઓ થશે.

—૧૯૫૭ બંધુઆરીથી ૧૯૫૮ બંધુ
આરી સુધીમાં મુંબઈ ઇલાકામાં ૮૧,
૯૧૩ દારૂબંધી કાયદા નીચે ધરપકડ
થઈ હતી. દારૂ માળખા માટે ૧૩,
૨૨૬ અને પીવા માટે ૨૩,૫૦૭.

—કહેવાય છે કે આજ સુધી કુટેલા
અથ અને હાયડ્રોજન બોમ્બની અસર
થી બચી પત્ની ૩૦૦ પેટીઓમાં ૫૦
લાખ નેટલા નાળકો કાંઈને કાંઈ ખોડ
વાળા જનમરો હાડકાંતું કેસર થશે અને
બીજા રોગો કરોડોની સંખ્યામાં થવા
પામશે. એની અસર ૨૦ લાખ વર્ષ
સુધી રહેશે. આ મંતવ્ય નોખલ
પ્રાથમ ગેળવનાર વિજ્ઞની ડો. લીનસે
બહેર કહ્યું છે.

—અમેરીકાએ હાયડ્રોજન કરતાં પણ
વધુ ઝેરી શોધ કરી છે. તે સ્પુટનીક
માં એક એવા કોરજો પ્રસારતું પંત્ર
ગોઠવશે કે જે અવકાશમાંથી પૃથ્વી
પર કોરજો પાથરશે જેથી ઝેર ફેલાતા
માનવો મરણ પામશે.

અભિનવ રામાયણ

રામાયણનું મુનિ સંતપાલણએ કરેલું
રૂપાંતર. આ પુસ્તક બધું વાંચવા-
લાયક છે.

કોમ્પટ શી. પ-૧ પોસ્ટેલ સાથે.

Indian Opinion,
Private Bag,
Darban, — Natal.

વિનિત બેઠણી કોરા

(અનુવાદી ડ યુનવાદી ડીકચારી.)
અનુવાદ વિદ્યાપીઠનો - કોમ્પટ ૧૮/૯
મળવાનું ઠેકાણું : આ જોશીસ
'Indian Opinion'
P. Bag, Darban, Natal.

વનિતાબેન આર. મહેતા	જોહાનીઅબાઈ	૧	૧૦	૬
કાશીબેન કુલ્લભ મીઝી	"	૧	૧૦	૬
કાંતાબેન ભગુભાઈ મીઝી	"	૧	૧૦	૬
વલ્લભભાઈ જવાન	"	૧	૧	૦
કાંતાબેન જુલાભાઈ	"	૧	૧૦	૬
બીખીબેન સોમાભાઈ ચોરાર	"	૫	૦	૦
જીવજી રામા	"	૧	૧	૬
સોમીબેન સોમાભાઈ	"	૧	૧	૦
અંબાબેન વિનુભાઈ રામભાઈ	"	૧	૧	૦
રામીબેન જમાભાઈ પટેલ	"	૧	૧૦	૬
રતનબેન ઠોડુભાઈ દેસાઈ	"	૧	૧	૦
ત્રેમચંદ હરીભાઈ	"	૧	૧	૦
રઘુજીડભાઈ ડાહ્યાભાઈ	"	૧	૧	૦
બીખીબેન સુનીલાબ	"	૧	૧	૦
ડાહીબેન હાલુભાઈ છીતા	"	૧	૧	૦
જુલીબેન ગોવિંદભાઈ	"	૧	૧	૦
મંબાબેન કાનજીભાઈ	"	૧	૧	૦
બોલનભાઈ દયાળજી	"	૧	૧	૦
બેનો તરશ્ચી (પરચુરચ-બેટ)	"	૩	૧૦	૦
ટવેન્ડીએચ ટ્રેડીંગ કો.	"	૧	૧	૦
નિર્માળાબેન ડાહ્યાભાઈ	"	૩	૩	૦
ત્રેમીબેન નારજીજી	"	૧	૧	૦
શાંતાબેન હીરાભાઈ	"	૧	૧	૦
શાંતાબેન કે. દેશાઈ	"	૨	૨	૦
કેસુમબેન ડી. પરજી	"	૧	૧	૦
પાવંતીબેન હરીલાલ સોલંકી	"	૧	૦	૬
મંબાબેન ત્રેમભાઈ પરજી	"	૫	૫	૦
વિન્યાબેન મો. ગોકળ	"	૨	૨	૦
જસુબેન છોટુભાઈ મલામ	"	૧	૧	૦
મણીબેન લા. કેશવ	"	૧	૦	૬
ડાહ્યાબેન દ. ગોકળ	"	૧	૧	૦
લાકુબેન રા. પરજી	"	૧	૧	૦
મણીબેન જી પરસોત્તમ	"	૧	૦	૬
લક્ષ્મીબેન વ. પરજી	"	૧	૦	૬
જુલીબેન બ. મકનજી	"	૧	૧	૦
મંબાબેન નરસીંહ વસનજી	"	૧	૧	૦
શાંતાબેન વ. નેરામ	"	૧	૦	૬
દિવાળીબેન છો. કેશવ	"	૧	૦	૬
મણિલા મંડળ કેપટાઈન	કેપટાઈન	૧	૦	૦
નરોત્તમભાઈ નાથુભાઈ	"	૧	૧	૦
ડાહ્યાબેન કલ્યાણજી	"	૧	૦	૬
વિઠ્ઠલભાઈ ગોવિંદજી	"	૫	૩	૦
મણીબેન યાવડા	"	૫	૩	૦
નાથુભાઈ કાલીદાસ	"	૫	૦	૦

વો. બો. ૫૩૬૦ —— ટેલિફોન ૩૩-૫૬૨૦
ટેલિગ્રાફ એડરેસ : "ભગતકો"

ભગત બ્રધર્સ (પ્રો) લી.
૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
જોહાનીસબર્ગ.

હોલસેલ અને રીટર્ટલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ
ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ પ્રાસરી,
દેશી માથામાં નાંખવાના ભાત ભાતના તેલો-અપરેલ,
સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીનમના
વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંધારણો-
કેવમબોર્ડ અને સ્ટાઈલર તથા બીજા
અનેક દેશી ચીજો કીકાયત
બાવથી મળશે.

સામાજિક ખબરો

સ્પોર્ટ્સના ખબરો

વેસ્ટ ઇન્ડીઝ ૧૨ ખેલાડીઓને હોદ સામે રમવા ઉભા કર્યા છે. ૧૧. ખેલાડીઓ ને કલકત્તામાં જીત્યા હતા તે અને ૧૨મો ખેલાડી સેરીક એટ-કોનસન ને "ગ્રોવ રાઈડર" છે તેને ચુંટ્યા છે.

પ્રથમ ટેસ્ટ મેચમાં બન્ને સરખી ઉતરી હતી. ખીજ અને ત્રીજામાં વેસ્ટ ઇન્ડીઝ જીતી હતી.

કેપ્ટન ગેરી એલકઝાન્ડર ચોથી વાર 'ગ્રેટ' જીત્યો અને તે બેટ્સમેન કર્યો. ૧૫૦૦ની મેદની મેચ જીતવા બેગી થઇ હતી.

વેસ્ટ ઇન્ડીઝના અગ્રીવાર ખેલાડીઓ કેપ્ટન ગેરી એલકઝાન્ડર, ને. કે. હોલ્ટ, સી. હન્ટ આર કનાહી. જી. સોમર્સ, એ. જી. રમીય, ખી. બ્રુચર, ને. સેલિઅન, ઇ. એટકોનસન, ડબ્લ્યુ. હોલ, અને આર. ગીલકોસ્ટ, હતા અને બારમાં એલ. ગીલ્બસ હતાં.

હોદ તરફથી કેપ્ટન વી. માકેન્ડ પી. જી. ભેથી, પી. આ. ર. ઉમરીમર જી. એસ. રામચંદ્ર, પી. રોય, એસ. પી. ગ્રુપ્તા એન. મોન્ટ્રોસ્ટર, સી. બોર્ડો સુરેન્દ્રનાથ, એ. જી. કીપાલસીમ, એ. કે. સેનગ્રુપ્તા અને ને. પરેશ હતાં.

મદ્રાસમાં ઇન્ડીયા અને વેસ્ટ ઇન્ડીઝ વચ્ચે ને ચોથી ટેસ્ટ મેચ હતી જેને નિચે પ્રમાણે રકોર્ડ્સ હતા.

વેસ્ટ ઇન્ડીઝ સી. હન્ટ, ખી. મંજુનો ૩૨, ને. કે. હોલ્ટ નોટ આઉટ ૫૦, આર. કનાહી નોટ આઉટ ૩૫, ખીલ ૬૪

બધા મળી એક વીકેટ માટે ૧૨૩, બેટમેન સી. હન્ટ અને જોન હોલ્ટે બ્યારે બોલિંગ રામચંદ્ર અને સુરેન્દ્ર નાથે કર્યા ત્યારે ૩૬ મીનીટમાં ૬૧ રન કર્યા. બ્યારે બોલ મંકને "સ્ટ્રીપન" કરીને ફેંક્યો ત્યારે તે આઉટ થયો.

આર. કનાહી અને હોલ્ટે ૨૧ પ્રુપ ઝડપબેર કરવા માંડ્યા હતાં. ને કલાકની રમત બાદ વેસ્ટ ઇન્ડીઝ આજળ હતી. (૨૧૫ટર ૨૧-૧-૫૯)

મરણુ નોંધ

મરહુમ હાજી ઇસ્માઈલ શેખ

ડરખનના જણીતા વેપારી હાજી ઇસ્માઈલ અહમદ શેખનું લાખી માલગી પછી શુક્રવાર તા. ૯-૧-૫૯ ના અવસાન થયુ હતું.

મરહુમ સુરત જીલ્લાનાં કઠોરના મુળ રહેવાસી હતા. અને ડરખનના જણીતા જુના વેપારી એ. એ. મ.

શેખની પેદીના માલીક મરહુમ અહમદ શેખના મોટા પુત્ર હતા. અને એ. એમ. શેખ એન્ડ સન્સ (પીટીવાઇ) લી.ના મેનેજીંગ ડાયરેક્ટર હતા.

મરહુમ અંબીર અને હરેલ સ્વભાવ ના તેમ ઉદારચત્તીના હતા અને તેઓ જુદા જુદા કામોમાં પોતાનો કાળો હંમેશા આપતા હતા. જેમાં નોંધવા લાયક તેમણે ડરખનની ૫ એરી-એન્ટ ઇસ્લામીક એજ્યુકેશન ઇન્સ્ટી-ટ્યુટને આપેલી ચાર હજાર પાંડની રકમ છે.

મરહુમ પોતાની પાછળ ધિવવા અને ચાર પુત્રો મુકી ગયા છે. ખુદાપાક મરહુમને મરીને રહમત કરે અને

પાછળ રહી મધલાઓને સખર હીજે. -આમીન.

મરણુ-આભાર

ડરખનના એ.આઇ. માલુના પત્ની બાઇ રસુલખીબી તા. ૨-૧-૫૯ ને શુક્રવારે ૮૭ વર્ષની ઉંમરે ખુદાની રહમતે પહોંચી ગયા છે. કુટુંબના આ-કુ:ખમાં ને લાઇ બેનોએ તંયા સમાજોએ મદદ તેમજ દિલાસોજ આપી હતી તે સર્વેનો આ પત્રદારા મરહુમના પત્ની અને કુટુંબીઓ આ-ભાર માને છે. ખુદા મરહુમને જન્નત નસીબ કરે -આમીન

માથે બાંધવાની રીખન અને વેણીઓ
 મખમલ, સાદીન, ટાફેટા સીલકની, રીખન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શબ્દખાતવા માટે જરૂરબાંધ રીખનો મળી શકશે.
 બચ્ચાં માટે મખમલ, અને વેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કીફાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.
 અંગાઉ બાંધવા મખમલ, વેસમ, ઠોટન વિગેરેનાં મુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના બોવર્સ મળશે.
ઠેકાણું : માખરો હેલ્ડસ (મો.) લી.
 લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેલ્થ મેન્યુફેકચરર,
 ફાન : ૮૩૫-૭૯૯૨ પહેલે માળે,
 બોક્સ પરપાઠ. માસ્ટર મેન્સન્સ
 ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, - જોહાનીસબર્ગ.

પુશ ખબર !

તમારા ખર્ચેલા પૈસાનું પુરવવતર મેળવો. દેશમાંથી આવો કે દરિયાપારથી, ફરવા માટે આવો કે બીજનેસ અર્થે, પણ દરબાન આવવાનું બને તો ઉમંગ ભેર ચાલ્યા આવો.

પણ ક્યાં ?

નામ અને શરનામું તમારી ડાયરીમાં લખી રાખો

માઉન્ટ એવરેસ્ટ વેજેટેરીયન લોન્જ

૧૨૬-૧૨૮ પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ, — ડરખન. — ફોન : ૬૭૫૭૩.

કારણ

આ એક એવું સ્થળ છે કે જ્યાં સ્વચ્છતા, સુઘડતા, સુવ્યવસ્થા અને આરામના દર્શન થાય છે અને ન્યાંથી સ્ટેશન બજાર, બંદર નજીક પડે છે જેથી સમયનો ખચાવ અને હરવા ફરવામાં મોજ આવે છે ?

- (૧) બહાર ગામ કે પરદેશથી આવનાર પેસેન્જરો માટે અગાઉથી ખબર આપશે તો રહેવા મુવા માટે રીઝર્વેશન થઇ શકશે.
- (૨) ભોજનના પ્રખંધપર જાતિ કેખરેખ રખાય છે.
- (૩) લગ્ન અને તહેવારો માટે દરેક જાતની સ્વાદિષ્ટ, સાત્વીક મીઠાઇ શુદ્ધ ધીમાંજ બનાવીએ છીએ.
- (૪) બહાર ગામના એકંશિપર પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે. એક વખત ઓહર આપી ખાત્રી કરવા બલામણુ છે.

હમણાજ આવેલ શીપમેન્ટ

હરેક જાતની અમરણતીઓ નેની કે "ન્યુ રોજ" ગેટવે ઝોર પન્ડીઆ, અસોહાદર્યાર, સુખધી રાણી, ચામેલી, હસા મંગેરકર, વાંસંતી, કમ્પુ દરખાર વિગેરે. અમારા પ્રાઈવેલીટ માટે લખો. (અમે ક્રકત હીંદની બનાવટનીજ અમરણતીઓ રાખીએ છીએ.)

ખાસ ઝોફર

થોડક સીલકમાં રહી ગયેલ
 મુખખનો બદામી હીલો હલવો ૧૬-૦ રતલ ૨ નું ટીન
 ,, સુકો હલવો — ૮-૦ ,, ૧ ,, ,,
રોડેશીયાના ગ્રાહકોને સ્પેસીયલ ઝોફર

લીલું આફુ ૭ પેની રતલ	માલ ખરોખર પેક કરી અઠાવીયું.
લીલી હળદળ ૭ ,, ,,	ઝોફર સાથે પેસા મોકલવા વિનંતી છે.
આંખા હળદર ૭ ,, ,,	
ગોટી કળી વાળુ લસણ ૧/૨ રતલ	
ગાની ,, ,, ,, ૧૦ પેની રતલ	

અમે નીચેની વસ્તુઓ હાથરેકર ખરોચાઈ કરીએ છીએ. માલ સારો અને કીકાયત ભાવે મળશે. અમારા પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો :
 શોભા ચણા, બદામ, એલચી, પેવા, મમરા, સેન્ટે સોપારી, કાચી સોપારી, શોભી સોપારી, ગોળ, આંખલી, કાથો, હીંમ, મસુર, હરેક જાતની ઘણો, મણાનો આટો, અડનો આટો, પાણીવાળા નાળાંએર, વરીયારી, છર, લર્ચીંગ, મેથી, રાખ, અજમેા, સુવા, હામેજ, ઘાણા, ઘાણા ઘાળ, આપાં મરચાં, નારીયેળનો છુકો, રાજમરો, ખસખસ, હળદળ, વિગેરે.

K. HARIBHAI & SONS (PTY) LTD,
 Direct Importers : Wholesale & Retail Merchants.
 81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
 Telegraphic Add. "BHAISONS"

રેકોર્ડ વેચાણ

ઇન્ડિયન રેકોર્ડનો હાલનો વેચાણ ભાવ એક રેકોર્ડની કે શીલોણ છે.

શી.-વે.		શી.-વે.	
બમેલા	૫ રેકોર્ડ ૩૦-૦	દારતાન	૫ રેકોર્ડ ૩૦-૦
બાફુ	૫ ,, ૩૦-૦	લંકા દહન	૫ ,, ૩૦-૦
રેલ્વે પ્લેટફોર્મ	૫ ,, ૩૦-૦	સંગીતા	૫ ,, ૩૦-૦
સાબન	૪ ,, ૨૪-૦	મિલાપ	૪ ,, ૨૪-૦
મહાર	૪ ,, ૨૪-૦	હમલામ	૪ ,, ૨૪-૦
ઝોલાદ	૪ ,, ૨૪-૦	ખાજ	૪ ,, ૨૪-૦
કોશી હાથસ	૪ ,, ૨૪-૦	એક ઝલક	૪ ,, ૨૪-૦
મરતાની	૫ ,, ૩૦-૦	દલ્લા-ગુલ્લા	૫ ,, ૩૦-૦
પૂળ	૩ ,, ૧૮-૦	ગોળવાન	૩ ,, ૧૮-૦
તરાતા	૫ ,, ૩૦-૦	હરિ-દર્શન	૩ ,, ૧૮-૦

સુચના:—પાછળથી ઝોફર આપનારને રેકોર્ડ માટે નિરાશ થવું પડશે.

વી. પી. પોસ્ટેજ અને પેકીંગ ખર્ચ શી. ૭-૬.

મળવાનું ઠેકાણું :

ભારત મ્યુઝીક સલુન અને બુકસેલર્સ

૨૮૬ એ સ્ટ્રીટ, — ડરબન.
 (ચાહ-બહાન સિનેમા સામે)

શ્રીમતી તહેમી સોરાખજ રસ્તમજ

જળાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુઝ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૬ વિક્ટોરીયા, ઓસ્ટ્રેલિયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુઝ્યુઅલનો જીંદગીનો વિભો એ ખરી ખાંચધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો મા મળો :

૧૦૬ મેન્સરીલ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,
 ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાખટેમ"

ટેલીફોન : ૪૭૮૮૮
 ૪૭૪૫૩